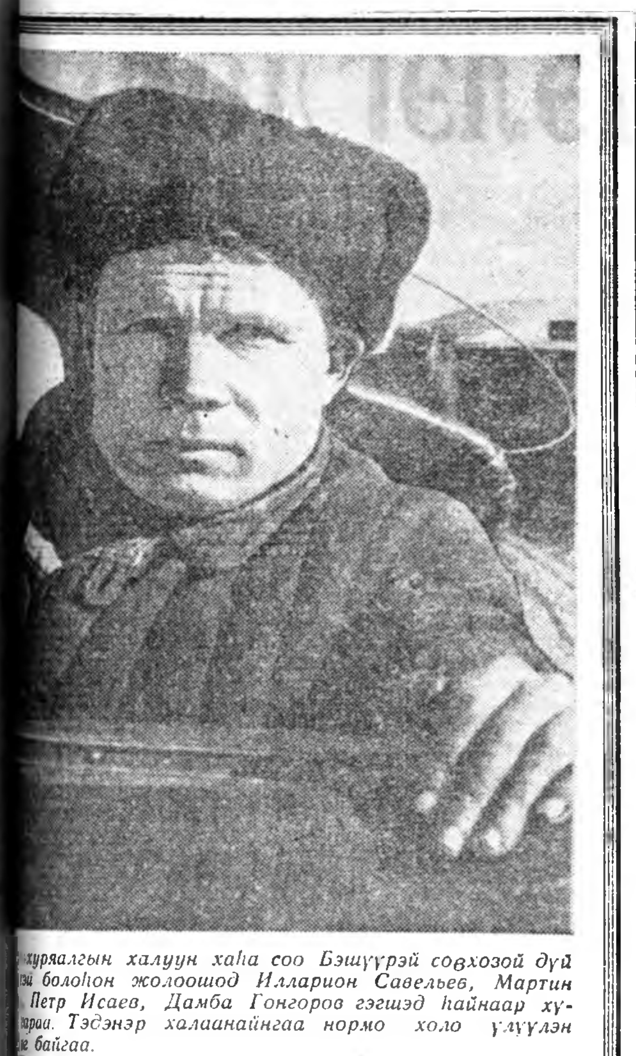
Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 254 (14059) | 1975 оной октябриин 29, среда | Сэн 2 мүнгэн.

...хуряалгын халуун хаhа соо Бэшүүрэй совхозой дүй ...эй болоhон жолоошод Илларион Савельев, Мартин ... Петр Исаев, Дамба Гонгоров гэгшэд hайнаар хү...раа. Тэдэнэр халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн ...е байгаа.

...ДЭЭРЭ: тус совхозой үнинэй жолоошон Илларион ...ич Савельев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ЭДӨӨ ХҮРӨӨБДИ

...АР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). КПСС-эй ...ездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шин...нанай колхозой гэшүүд байгша ондо орооhо та...богони болзорто, hайн шанартайгаар хуряажа ...бухыдөө 102,4 мянган центнер таряа хуряагдаа ...али гектарай 18,5 центнер ургаса гараа.

...нэ колхознай энэ жэлдэ нилээд амжалта туй...бан жэлэй туршада орооhо таряа абалга жэлдээ ...табан жэлэйхиhээ 49 мянган центнерээр дээ... байна.

...үтэдын ашаар колхозой гэшүүд байгша ондо гү... 40 мянган центнер таряа худалдаха гэhэн уял...жалтатайгаар дүүргээд, үшөө 5 мянган центнер ...худалдаха гэжэ шиидээ hэн. Мүнөө энэ шэнэ ...бэелүүлээбди, гүрэнэй амбаарта 45 мянган ...Хара-Шэбэрэй таряан ороо гэжэ баяртайгаар ...ээбди.

...зой механизаторнууд hолоомоёо бүхыдэнь суг...абаа, 3500 гектар намарай паар хахалжа, түсэ...үүлээ. Мүн 16 мянган центнер үрэhэ хүрэнгэ ...түсэб дүүргэгдээд, тэрэнние тарилгын эрхим ша...хүргэхэ хүдэлмэри дүүрэхэеэ байна. Эдэ үдэр ...механизаторнууднай наг шэбхэ зөөжэ захалаа.

К. БЕЛОУСОВ,
«Родина» колхозой түрүүлэгшэ.

...ЭЕЭ СЭБЭРЛЭЖЭ ДҮҮРГЭХЭНЬ

...эхи табан жэлэй тү...жэлдэ орооhо таряа...үүритай баян ургаса ...зорилготойгоор «По...» совхозой ме...рнууд, таряанай тоо...дэлмэришэд hүүлэй ...дулаан үдэрнүүдтэ ...хүрэнгынгөө орооhо ...э, томо жэжээрнь ...ажалаа түлэг дундаа ... Тиигэжэ мүнөө ...центнер шэниисын, ...тнер обёосой үрэhэн ...дэжэ, склад соо ха...даглагдаба. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ гэршүүхын, горохой хүрэнгэ сэбэрлэгдэжэ, дүүрэхэ дүтэлөөд байнхай.

Үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри дээрэ оньhон түхеэрэлгэнүүдые hаадгүй хүдэлгэhэн Михаил Шаныгин, тоогой үнинэй хүдэлмэришэн Надежда Симонова гэгшэд даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, онсо шалгарна.

Ц. БАБУШЕЕВ.
Хяагта.

...дүүрэтэр үнеэн бүриhөө — 300 килограмм

...дай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, ай...түрүү hаалишадай нэ... Людмила Макаровна ...түгэсхэхы жэлдэ ...бүриhөө дундаа зэргэээр ...килограмм hү hаахаар ...уялга абаа hэн. ...хан Людмила Мака...раалhан зорилгоёо ...ра 10 хоногоор урид дүүргээд, партиин XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриhөө 300 килограмм hү hаахаар шиидэбэ.

Мүнөө «Прибайкалец» колхозой түрүү hаалишан уялгаяа бэелүүлхээр хүдэлнэ.

А. АФАНАСЬЕВ.
Турунтаево.

КПСС-эй обкомдо, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Хүдөө ажахын техникые 1976 оной хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хаhа саг соонь, эрхим шанартайгаар бэлдэхэ тушаа Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай, аймагай „Сельхозтехникын" нэгэдэлэй механизаторнууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл тухай

Техникэ, зэмсэгүүдые ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада хүдэлхөөр хаhа саг соонь, hайн шанартайгаар заhабарилха тушаа Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлэй механизаторнууд болон хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй абаhан социалис уялгые КПСС-эй обкомой бюро Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, тусхай тогтоол абаа.

Чувашай АССР-эй, Курска областиин колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй механизаторнууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые дэмжэжэ, хүдөө ажахын бүхы техникые 1976 оной хабарай тарилгада хаhа сагтань hайн шанартайгаар заhабарилжа бэлдэхэ, мүн тракторай болон комбайнай агрегадуудые автомашинануудые hаадгүйгөөр хүдэлгэхын тула ажахынуудые механизаторнуудаар болон жолоошодоор хүсэд хүрэхөөр хангаха тушаа Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй механизаторнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаhан үүсхэл hайшаагдаба.

Машино-тракторна паркые эмхитэй hайнаар заhабарилжа, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ түгэс бэлэн болгохын тула Сэлэнгын аймагай ажахынуудай болон предприятинуудай жэшээгээр республикын колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, хүдөө ажахын министерство, «Сельхозтехникын» республикын нэгэдэл уялгалагдаhан байна.

Заhабарилгын хүдэлмэрие эрхим hайнаар эмхидхэхэ, механизаторнуудые бэлдэхэ хүдэлмэрие hайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээнүүдые колхоз, совхоз бүхэндэ, «Сельхозтехникын» нэгэдэлнүүдтэ зохёожо бэелүүлхэ, 1975 ондо социалис мүрысөөндэ оролсожо, эрхим үрэ дүн туйлаhан түрүү механизаторнуудай дүй дүршэлые олоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ заагдаа.

Машина техникые хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэхэ талаар дэлгэрhэн социалис мүрысөөе үргэнөөр харуулжа байха гэжэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэнүүдэй редакцинууд, телевидениин болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаа.

XXV КПСС-эй съездын хүндэлэлдэ

Хүдөө ажахын техникые 1976 оной тарилгын хүдэлмэридэ хаhа сагтань, hайн шанартайгаар бэлдэхэ талаар Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай, „Сельхозтехникын" нэгэдэлэй механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй абаhан

СОЦИАЛИС УЯЛГА

КПСС-эй XXV съездын угтамжада социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, манай аймагай хүдөөгэй ажалшад юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа дүүргэхэтэеэ хамта, ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада хаhа сагтань, hайнаар бэлдэхэ, үндэр баян ургаса абаха үндэhэ hуури табихын тула бүхы хүсэеэ гарган хүдэлнэ.

Энэ жэлдэ механизаторнууд, таряашаднай hайнаар хүдэлөө. Эхэ оронойамбаарта 90 мянган центнер Сэлэнгын таряан оруулагдаа. Ерэхэ жэлэй ургасын үндэhэ hуури намар-үбэлэй үедэ табигдадаг байhаниие хараадаа абажа, аймагай колхоз, совхозууд ургасаяа хуряажа дүүргэмсээрээ, тарилгын болон хүрьhэ элдүүрилхэ техникээ заhабарилжа эхилээ hэн.

Чувашай АССР-эй болон Курска областиин колхоз, совхозуудай «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые дэмжэжэ, аймагай колхоз, совхозуудай «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд иимэ социалис уялгануудые бэелээ даажа абана:

1976 оной хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ бүхы трактор, машинануудые апрелиин эхин болотор hайн шанартайгаар заhабарилжа дүүргэхэ.

Ерэхэ жэлэй апрелиин 15 болотор бүхы тракторнуудай 90 процентые, тарилгын болон газарай хүрьhэ элдүүрилгын машинануудые 100 процент бэлэн болгохо байнабди.

КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор газарай хүрьhэ элдүүрилхэ болон тарилга хэхэ машинануудай 80 процентыень заhабарилаад байха трактор заhабарилха, ерэхэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые дүүргэхэ, бүлүүр станцинуудые, мүн уhа сасан хаядаг түхеэрэлгэнүүдые дууhыень бэлэн болгохо зорилго табигдана.

Тракторнуудые, тарилгын болон хүрьhэ элдүүрилгын техникые заhабарилхатая нэгэн доро, үнэтэ саг гээнгүй хуряалгын техникые заhабарилха хүдэлмэри эмхидхэхэбди. Таряа хуряалгын комбайнуудые, үбhэ сабшаха, хуряаха машинануудые үбэлдөө заhабарилхын тула бии байhан гараж, үйлэдбэриин бусад байрануудые хэрэглэхэбди. Колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй мастерскойнуудта зарим узел, агрегадуудые заhабарилха хүдэлмэри эмхидхэхэбди. Ехэ заhабаригүй бүхы комбайнуудые октябрь, ноябрь hарада бэлэн болгожо, найдамтай газарта хадагалхаар табихабди. Хуряалгын хүдэлмэриин эхилтэр үбhэ хуряалгын техникые 100 процент, силосэй болон таряанай ургаса хуряаха комбайнуудай — 97 процентые, автомашинануудай — 90 процентые заhабарилжа бэлэн болгохобди.

Уридшалан шухала бэлэдхэл хэжэ, табан колхоз, совхозуудта «Сельхозтехникын» хабаадалгатайгаар машина, тракторнуудтань тусхай техническэ харууhа хэдэг болохобди.

Энэ жэлдэ зарим ажахынуудта, бригада, звенонуудта механизаторнууд дуталдажа, эгээл халуун хүдэлмэриин үедэ олохон трактор, комбайн нэгэ халаанда хүдэлгэгдөө, зарим техникэнь миин байлгагдаа. Бүхы бии байhан тракторнуудые тарилгын хүдэлмэридэ бүтээсэ ехэтэйгээр, хоёр халаанда хүдэлгэхын тула мэргэжэлтэд, инженернүүд болон агрономуудай хүсөөр колхоз, совхоз бүхэндэ, тэрэшэлэн «Сельхозтехникын» аймагай отделениин дэргэдэ механизаторнуудые бэлдэхэ бүгэдэ нийтын hуралсал эмхидхэхэ, мүн тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ курсануудые нээхэбди. Аймаг дотор тиимэ курсануудта үбэлдөө 270 тракористнар - машинистнүүдые, заhабарилагшадые, тэрэ тоодо 20 басагад механизаторнуудые hургажа гаргахабди.

Үндэр баян ургаса ургуулха агротехникые болон гүрүү дүй дүршэл шудалха хэшээлнүүд механизаторнууд болон таряашадай дунда саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байха болоно.

Саашадаа газар таряалангаа hайнаар эрхилхын, трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудые түргэнөөр, шанартайгаар заhабарилжа, механизаторнуудай бүгэдэ нийтын hуралсалые эмхидхээд, габшагай шанга ажалаараа, хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэжэ, КПСС-эй XXV съездые угтахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэел гэжэ республикынгаа бүхы механизаторнууд, таряашад, мэргэжэлтэд — инженернүүд болон агрономуудые бидэ уряалнабди.

Энэ хандалга бэшэг колхоз, совхозуудай, аймагай хүдөө ажахын управлениин, «Сельхозтехникын», аймагай нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэдэй суглаан дээрэ баталагдаа.

РОССИН АЖАЛАЙ ДОРЮУН АЛХАМ

РСФСР-эй промышленностиин 1975 оной юhэ hарын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын, 1975 оной түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гол шухала олонхи зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ юhэ hарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ гээд РСФСР-эй Центральна статистическэ управлени мэдээсэнэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, промышленна үйлэдбэриин ургалта түсэбэй ёhoор жэл соо 6,6 процент болохо байhан hаа, 7,8 процентдэ хүрөө, ажалай бүтээсэ 6,2 процентээр дээшэлээ. Продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха, ашаг олзо дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдэбэ.

Промышленностиин хэдэ хэдэн hалбаринууд продукци үйлэдбэрилгэеэ ехэдхээ гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 4 процентээр; түлишын промышленность — 8; хара ба үнгэтэ металлурги — 5; химическэ ба нефтехимическэ промышленность — 11; машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга — 11; ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозо-саарhанай промышленность — 6; барилгын материалнуудай промышленность — 6; хүнгэн промышленность — 4; эдеэ хоолой промышленность — 5 процентээр. Соёлой-ажаhуудал хангалгын, ажахын хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ 9 процентээр дээшэлhэн байна.

РСФСР-эй промышленна бүхы министерствэнүүд, Москва ба Ленинград хотонуудай, Шэтын, Магаданай областьнуудhаа, Тувын автономито республикаhаа бэшэ бүхы автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай промышленность продукци худалдаха юhэ hарынгаа түсэбые дүүргэбэ.

Үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 22 миллиард киловатт-часаар; нефть (газай конденсат оруулалсан) — 23,6 миллион тонноор; газ — 10,7 миллиард кубическа метрээр; шулуун нүүрhэн — 5,1 миллион тонноор; шэрэм — 0,9 миллион тонноор, булад — 3,2 миллион тонноор; хара металлнуудай прокат — 3,2 миллион тонноор; автомобильнууд — 80,3 мянгаар; тракторнууд — 2,6 мянгаар; хүдөө ажахын машинанууд — 101 миллион түхэригөөр; цемент — 3,1 миллион тонноор.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ эдэ шэнээнээр ургаhан байна: ноохон бүд — 3,9 миллион дүрбэлжэн метрээр; торгон бүд — 26,7 миллион дүрбэлжэн метрээр, оёмол зүйлнүүд — 0,3 миллиард түхэригөөр; колбасагай зүйлнүүд — 65,3 миллион тонноор; часууд — 2,7 миллионоор; эрхим шанартай аяга амhарта (шэлээр ба хрусталяар хэгдэhэн) — 20,8 миллион түхэригөөр; мотоциклнууд ба мотороллернууд — 34 мянгаар.

Промышленностиин бүхыдөө түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээшье hаань, хэдэ хэдэн үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд, предприятинууд продукци гүрэндэ худалдаха, ажалай бүтээсэ ба ашаг олзо дээшэлүүлхэ юhэ hарынгаа даабаринуудые, мүн шухала хэрэгтэй ба эрхим hайн шанартай продукци бүтээн гаргаха түсэбөө дүүргээгүй гээд РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые барижа, ашаглалгада оруулха талаар дутагдалнууд дайралдажа байhаар.

Продукциин шанарые hайжаруулха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэбэ. Байгша оной октябриин 1-нэй байдалаар 14,8 мянган эд бараанда, эдэнэй дунда 1975 оной юhэ hарын турша соо 4,7 мянгандань гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдоhон байха юм.

(ТАСС).

ЖУРНАЛИСТНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев республикын газетэнүүдэй, телевидени болон радиогой, «Байгал» журналай, номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэй үсэгэлдэр уулзаба.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой дүүргэлтэ, юhэдэхи табан жэлэй түсэбые республикын ажалшадай хэр зэргэ дүүргэжэ байhан тушаа нүхэр А. У. Модогоев суглаарагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

ДРВ-гэй ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ МОСКВА ЕРЭБЭ

...эдэхи ...үүтэй ...пар... Демо...икын ...егаци ...Коми...ельст...вын уряалаар хани ёhоной албанай хэрэгээр октябриин 27-до Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев ба бусад тусхай тушаалтад ДРВ-гэй болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн аэродром дээрэ Вьетнамай Демократическа Республикын партийно-правительственна делегацие угтаа.

Хүндэтэ айлшадай ерэлгэдэ зорюулагдажа, зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэдэй — ябаган сэрэгшэдэй, летчигүүдэй, моряагуудай хүндэлэлэй харуул аэродром дээрэ жагсаагдаа.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин, А. А. Громыко, В. В. Гришин, К. Ф. Катушев самолёдой гэшхүүрэй дэргэдэ нүхэд Ле Зуаниие, Ле Тхань Нгиие, ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүдые үнэн зүрхэнhөө, аха дүү ёhoор амаршалан угтаба.

Хүндэлэлэй харуулай начальник ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин толгойлогшо Ле Зуанда рапорт үгэбэ. ДРВ-гэй, Советскэ Союзай Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Ле Зуан хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа мэндэшэлэлдэбэ. Аэродром дээрэ ерээд байhан ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд нүхэд Л. И. Брежневые, Ле Зуаниие, ДРВ-гэй ба Советскэ Союзай партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилхы бусад ажал ябуулагшадые үнэн зүрхэнhөө амаршалhан байна.

Нүхэр Ле Зуан нүхэд Л. И. Брежневтэй, Н. В. Подгорнотой, А. Н. Косыгинтай, ДРВ-гэй ба СССР-эй партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилхы бусад ажал ябуулагшадтай хамта автомашинануудта hуужа, мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэн, Кремль дэхи байра тээшээ аэродром дээрэhээ шэглэн ошобо. ДРВ-гэй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар, совет ба вьетнам арадуудай хоорондохи аха дүү ёhоной эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулагдаhан транспарантнуудаар шэмэглэгдэhэн ниислэл хотын үйлсэнүүдтэ, талмайнуудта гараhан москвагайхид эдэниие халуунаар амаршалhан байна.

(ТАСС).

АМЕРИКЭ СООГУУР аяншалгань дүүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС-ай тусхай корр.). «Гуд бай, Том, Дик, Вэнс». «Баяртай, Алексей, Валерий. Үшөө дахин уулзатараа баяртай». Совет-американ замбуулинай хамтын туршалгада хабаадагшад А. Леонов, В. Кубасов, Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Бранд гэгшэд Нью-Йоркдохи Джон Ф. Кеннедиин нэрэмжэтэ уласхоорондын аэропорт дээрэ «ИЛ-62» самолёдой гэшхүүрэй дэргэдэ иимэ үгэнүүдээр хахасаhан байна. Совет космонавтнуудай харюугай айлшалалга США-да дүүрэбэ.

«Союз», «Аполлон» гэжэ замбуулинай экипажнууд Америкын газар дээрэ хоёр долоон хоног соо уулзаhан байна. Энэ үе соо совет космонавтнууд А. Леонов, В. Кубасов, мүн делегациин хүтэлбэрилэгшэ генерал-лейтенант В. А. Шаталов ба эдэнэй бүлэнэр замбуулинда хамта ажаллаhан астронавтнуудтай сугтаа США соогуур аяншалhан байха юм. Космонавтнууд Вашингтондо, Чикагада, Омахта, Солт-Лейк-Ситидэ, Сан-Францискада, Тахо нуурта, Лос-Анджелеста, Атлантада, Нашвиллда, Нью-Йоркдо хүрэhэн байна.

Совет космонавтнууд, американ астронавтнууд Вашингтондо ошоод байха үедөө США-гай президент Дж. Фордтой, гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэй уулзажа хөөрэлдөө. Эдэнэр конгрессэй гэшүүдтэй уулзаба. Хоёр экипажай гэшүүд Нью-Йоркдо ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймтай уулзажа, эдэнэртэй хамта замбуулинай дайдада гаралсаhан ООН-ой тугые тэрээндэ барюулан байна.

Совет космонавтнууд американ 10 хотын түлхюурнүүдhээ, хүндэтэ эрхэтэдэй дипломуудhаа гадна, американ зоной хүндэмүүшэ халуун энхэрэлые абажа, Эхэ орондоо бусаба. «Эдээгээр дамжуулан, бүхы совет арадые, эдэнэй агууехэ орониие халуунаар амаршалнабди. Энэ оронтой эб найрамдалтай, хани барисаатай байхые хүсэнэбди, найданабди», — гэжэ Нашвилл хотодо хэблэгдэдэг «Теннессиан» газетэ бэшэнэ.

ҮҮРЭЙ СОЛБОНОЙ ХОЁРДОХИ «КВАДРАТ»

...БУУ- ...БЭЕ- ...СС-ай ...знов). ...нциин ...бриин ...аар 9 ...Үүрэй ...эрэхи ...Дэлхэй ...үргээ. ...совет ...гурбан ...бтаhан ...буул- ...дээрэ ...визионно ...hалам- ...етранс- ...ра-10» ...дамжуу- ...ргэлжэ ...асаhaa, ...ижалан хуха хатаhан мэлигэн талэ шэнгеэр Үүрэй солбониие ойлгодог багсаамжа буруу байба гэжэ бүри мүнөө хэлэхэ аргатай болобобди, — гээд «Үүрэй солбоной гол топографой» эрхэтэйгээр энэ туршалгада хабаадаhан, Геодезиин, аэро-буулгалгын ба картографиин центральна научно-шэнжэлгын институдай харилсаа холбооной түбэй түлөөлэгшэ Борис Непоклонов мэдүүлбэ.

Нэгэдэхи зураг дээрэ мантан томо хүhөө шулуунуудые, тайлбарилан хэлэбэл, hая бүрилдэhэн хада уулануудые хараhан hаа, түрүүшынхиhээ 2200 километр зайтай зурууд талмай дээрэ бууhан хоёрдохи станци үни бүрилдэн бии болоhон хада уулануудта хамаатай пейзаж буулган харуулба, — гэжэ Б. Непоклонов мэдээсээ.

Эндэнь шулуунуудшье бии ха гэхээр, гэхэ зуура тэдэнь хурса эрмэгүүдгүй, харин үргэлжэ хабтагар блины шэнги түхэлтэй байна. Тэдэнэй хоорондуур загсаhан хайламал шулуу шохойн участогууд гү, али hалхинда хуха хаташаhан үйрхэйнүүд шэнги юумэнүүд харалан харагдана.

Түрүүшынхиье, мүн хоёрдохишье зурагай баруун буландань Үүрэй солбоной горизонтын лини харагдана. Гайхалтай эли тодоор харагдана, — гэжэ телевизионно түхеэрэлгэ бүтээхэ хүдэлмэридэ хабаадаhан доктор Арнольд Селиванов хэлэбэ. Даб дээрэ заhангүй, газетэнүүдтэ сэхэ хэрэглэхээр зурагуудые бусад планетэнүүдhээ абтаhан телерепортажнуудай түүхэдэ анха түрүүшынхеэ дамжуулаабди. Манайхиин түhөөтэй телевизионно түхеэрэлгэнүүдээр түрүүшынхеэ зэбсэглэhэн «Викинг» гэдэг американ аппарадуудаар Марс дээрэhээ дамжуулагдаха телерепортажнууд баhал амжалтатайгаар дүүрэхэ гээд найдахые хүсэгдэнэ, — гэжэ доктор А. Селиванов мэдүүлбэ. Үүрэй солбондо ошохо энэ шэнэ ниидэлгын тоти мэргэнээр тодорхойлогдон хараалагдаhые Алас холын замбуулинтай холбоо бэелүүлхэ түбэй мэргэжэлтэд тэмдэглэнэ. Эдэнэй hанамжын ёhoор, Үүрэй солбоной нюруу дээрэhээ мэдээсэлнүүдые дамжуулха сеансын хэды шэнээн саг соо үргэлжэлхэ тухай асуудал илангаяа тодо hонороор шиидхэгдэhэн байна. Айхабтар халуун байhанhaань шалтагаалан, Үүрэй солбон дээрэ аппарадай хүдэлхэ сагай хизаарлагдахань мэдээжэ. Тэрэ сагые хүсэд хэрэглэхын тула станциин оньhон түхеэрэлгэнүүд — ретранслятор ба буулгын аппарат тусхаарлагдаhанай hүүлээр Үүрэй солбон худар хоёр тээhээнь урда урдаhaa угталсан ниидхүүлэгдэhэн байгаа. Олон янзын научна ба телевизионно мэдээнүүдые дамжуулха сеанс түрүүн 53 минута соо, харин мүнөө 65 минутын турша соо үргэлжэлөө.

Үүрэй солбониие дахан ниидэхэ хоёрдохи хэмэл одон тэрэнэй нюруу дээрэ бууhан аппарадhaа мэдээсэл дамжуулха сеанснуудай дүүрэhэнэй hүүлээр Үүрэй солбоной оршон тойронхи замhaa научна шэнжэлгэнүүдые хэжэ захалба.

ЭХЭ ОРОНДОО БУСАЖА ЕРЭЭ

«Союз — Аполлон» гэжэ уласхоорондын замбуулинай экипажай гэшүүд — совет космонавтнууд А. А. Леонов, В. Н. Кубасов США соогуур ябаhанайнгаа hүүлээр октябриин 27-до Москвадаа бусажа ерэбэ. Эдэнэй бүлэнэр, мүн совет космонавтнуудые бэлдэлгын хүтэлбэрилэгшэ, авиациин генерал-лейтенант В. А. Шаталов космонавтнуудтай хамта США соогуур ябалсаhан байгаа.

Американ астронавтнууд Т. Стаффордын, В. Брандын, Д. Слейтонэй Советскэ Союз соогуур ябаhанайнь hүүлээр совет космонавтнууд харюугай айлшалалгаар США ошоhон юм.

(ТАСС).

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ XXIII РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

ХАБАДАА ХҮРЭХӨӨР ХҮДЭЛЭГДӨӨГҮ

Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын шиидхэхы хоёр жэлдэ партиин райкомой хэһэн хүдэлмэриин тоосоон һаяхан үнгэрһэн партиина конференци дээрэ зүбшэн хэлэгдээ. Райкомой тоосоото элидхэл КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. М. Конев** хэһэн байна. Элидхэл тушаа 15 делегат үгэ хэлээ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай партийна организаци республика доторо томо гэжэ тоотой. Аймагайшье ажахынуудай эзэлүүриин газар һайнтай, ажалша зоноор олон, хүдөө ажахы хүгжөөхэ арга боломжо ехэтэй.

Тоосоото үедэ аймагай партийна организаци хүдөө ажахы, промышленность, соёл-гэгээрэлэй хүгжөөхэ талаар партиин XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхэ гэжэ ехэ хүдэлмэри хэһэн, зарим тэды туйлаһан байна. Иланхаяа байгша ондо аймагай олонхи колхоз, совхозууд орооһо тарян һайнаар ургуулжа, аймагай түүхэдэ түрүүшынхеэ миллион центнерһээ дээшэ тарла хуряажа, гүрэнэй амбаарта 400 мянга гаран центнер орооһо оруулаа.

Газар һайжаруулха, уһалуурини системнүүдые бариха, шэнэ газар ашаглаха хэрэгтэ табан жэлэй туршада 3,7 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Тиигэжэ тарилгын талмай 6350 гектараар үргэдхэгдэжэ, мүнөө 96.320 гектарта хүргэгдэһэн байна. Тэрэ тоодо, орооһото ургамалнуудай тарилга 11400 гектараар үргэдхэгдөө. Һүүлэй хоёр жэлдэ обёос, горох ехээр таригдадаг боложо байна.

1975 оной ургасада хэрэглэгдэхээр 190 мянган тонно наг шэбхэ, 6700 тонно минеральна утагшуулгэ оруулагдаһан, 23 мянга гаран гектар намарай паар бэлдэгдэһэн байгаа. Энэ жэлдэ сагаа уларилай хэды таагүй болоһоншье — хүдөө ажахынууд таряагаа 18—20 үдэртэ хуряажа абаһан, намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэһэн жэшээтэй. Хэдэн олон комбайнерүүд, тракторишнүүд һүни үдэрые мэдэнгүй хүдэлжэ, ажалай ёһотой баатаршалга харуулаа.

Аймагай таряашадай энэ амжалтада «Искра», «Родина», «Заганский», «Коммунизм» колхозууд, «Забайкалец» совхоз ехэхэн хубитаа оруулаа.

Тэрэшэлэн мал ажалдашье зарим тэды амжалта туйлагдаа. Мяха, һү, ноһо абалга, тэрэнние гүрэндэ худалдаха урда жэлнүүдтэйгээ сасуулхада ехэ болоо. «Авангард», «Одон» совхозууд, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Родина» колхозууд һү һаалиха горитой дээшэлүүлжэ шадаа. «Родина» колхоз, «Забайкалец» совхоз гүрэндэ мяха ехээр тушаадаг болоо. Табан жэлэй туршада үхэрнүүдэй тоо 1800, тэрэ тоодо үнеэд 524 толгойгоор, хонид 20 мянган олошорһон байна. Эдэ жэлнүүдтэ малай байрануудые бариха, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха, тэжээл бэйлуулха цехүүдые түхеэрхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Малшадай мэргэжэл шадабари дээшэлжэ, олон шэнэ түрүүшүүл урган гараа.

Түсэб, социалис уялгануудаа аймагай промышленна предприятинууд урагшатайгаар бэелүүлнэ. Эдэнэр табан жэлэй түсэбөө үлүү 2 миллион 631 мянган түхэригэй продукци худалдаха юм. Табан жэлэй туршада аймаг дотор ехэ барилга хэгдээ. Энээнэй хэмжээн 25 миллион түхэриг, тэрэ тоодо колхоз болон совхозуудта 16 миллион түхэриг хүргэгдөө. Иимэ ехэ барилга урдань хэгдээгүй байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ 7254 дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байрын гэрнүүд, 320 үхибүүдэй һурaха һургуули, соёлой 4 ордон, 2,5 мянган үхэрэй, 30 мянган хонидой шэнэ байра бүтээгдээ. Гадна орооһоной складууд, үрэмдэмэл худагууд, электрын элшэ хүсэ дамжуулха линии, орооһо хатааха түхеэрэлгэнүүд гэхэ мэтэ барилга, түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозто галуунай комплекс, «Эрдэм» совхоздо 240 тугалай байра гэхэ мэтэ барилганууд бүтээгдээ.

Тиигэбэшье элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд гол анхаралаа бии байгаа дутагдалнуудта хандуулһан байна. Энэшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, аймагай колхоз, совхозууд газар тарялангай болон мал ажалай гол продукнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэреэр хараалагдаһан, юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр тогтоогдоһон хэмжээндэ хүрэжэ шадаагүй бшуу. Гүрэндэ орооһо таряа, мяха, ноoһо худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэеэ болёод байна. Мүн һү һааха түсэбэйшье дүүргэлтэ бирагүй.

Ямар ушар шалтагаанһаа табан жэлэй түсэб иимэ хангалтагүйгөөр дүүргэдэжэ байнаб? Энээндэ хэн зэмэтэйб? Ерэхэ табан жэлдэ энэ гээгдэлһээ гарахын тула юу хэхэб? — гэһэн асуудалнууд конференцидэ хабаадагшадай зүрхэ сэдьхэл зобоожо байһыень ойлгохоор байгаа.

Эдэ бүхы дутагдалнууд, бирагүй дүнгүүд партиин райкомой тоосоото элидхэл дотор, делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдээр яһала шүүмжэлэгдээ, зүб тобшолол хэгдээ.

Нэн түрүүн орооһо тарянай ургаса ажахынуудта жэгдэ һайнаар дээшэлнэгүй. Табан жэлэй туршада аймаг дотор орооһо абалга 12 процентээр ехэ болоһон байбал, «Заганский» колхоздо, «Одон» болон Суулгын совхозуудта 3,5—4 процентээр доошоо ороо, «Коммунизм», «Путь Ленина» колхозуудта таряалангай талмай бага болоо. «Знамя Ленина» колхоздо, «Одон», Суулгын, Сутайн совхозуудта газар таряалангай культура доодо хэмдээ байһаар. Эдэ бүгэдэһөө боложо, тус ажахынууд энэ һайн жэлдэшье дунда зэргээр гектар бүриһөө оройдоол 8,3—11,1 центнер таряа хуряажа абаа. Тиин аймаг бүхыдөө гектарай 13,3 центнер тарла абаһан байха юм.

Мүн овощ болон хартаабхын ургаса бирата оодолнэгүй: гектарай 70 центнер хартаабха, 120—125 центнер овощ хурягдана. Эдэ ургамалнуудые абаха түсэб дүүргэгдээгүй үлөө. Яахадаа иимэб гэхэдэ, эдэ ургамалнуудай һайн сортын үрэһэтэй болохо, тэрэнние ургуулха агротехникэ нарижуулан һайжаруулха талаар мэргэжэлтэд зохихо хэмжээ абанагүй. Энээнние «Знамя Ленина» колхозой парткомой секретарь **И. Е. Иванов** шүүмжэлээ.

Мал ажалай продукнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбэй хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһанай гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, жэл бүри олон мал үхэл гарзада ороно, гүрэндэ бага шэгнүүртэй, туранхай мал тушаагдана. Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байһан дээрэһээ, мүн малаа бэлшээреэр, тэжээлээр хүсэд хангана гүй.

— Мал ажалай муугаар эрхилэгдэжэ байһыень манай совхозой байдал дээрэһээшье элеэр харанабди, — гэжэ «Авангард» совхозой гахайн фермые даагша **М. В. Бутина** мэдүүлээ. — 1971 ондо манай совхоздо гахайн комплекс баригдажа захалаа һэн. Теэд хожомоо совхозой ондоо трестын мэдэлдэ ороходо, тэрэ барилга зогсоогдошоо, бүтээгдэһэн юумэниинь задалагдажа хаягдаа. Тиимэһээ бидэ гахайшад тон муу байра соо ажалланабди. Байрамнай хүйтэн, нойтон. Алташын-Адагай һү һаалиин фермэ аймаг соогоо үүлтэртэ малай гансахан фермэ юм. Теэд тэрээндэ анхарал табигдаагүй дээрэһээ малай байра намаглиг газарта байжа, тугалнууд олоороо үхэнэ, малайнь һү шэмэ доошолно.

Малаа шэмэтэй һайн тэжээлээр хүсэд хангаха арга бии гээд үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Иланхаяа кукурузу, олон жэлэй ногоо, горох, кукуруза һайнаар ургуулжа болохо. Теэд тэжээлэй эдэ ургамалнуудые ургуулха тусхай звенонууд хэрэгтэй.

— Суулгын совхоздо эмхидхэгдэһэн нүхэр Петровой звено энэ жэлдэ 15 гектарай тус бүриһөө 450 центнер кууизку ургуулжа абаа, —гээд тэндэхи сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Г. Е. Ерофеев** хэлээ. — Огородой бригадада тариг-даһан хоёр гектар дээрэһээ 1464 центнер куузику хурягдаа. Энээнэй ашаар үнеэдээ намар эртүүр шэмэтэ тэжээлээр хангаха аргатай байгаабди. Тиигэжэ үнеэдэй шэмэ дээшэлнэ.

Партиин райком, аймгүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын управлени мэргэжэлтэдтээ эрилтэ бага табина, тэдэнэрэй хүдэлмэрине һулаар хүтэлбэрилнэ. Энээн тушаа «Искра» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Е. В. Иванов** шүүмжэлэл хэһэн байна.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд хүдөө ажахын үйлэдбэрине томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо асуудалда горитой анхарһан байна.

— Үйлэдбэреэ томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгожо, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ байһанай ашаар гүрэндэ хүдөө ажахын продукнуудые худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб бүхы талаарнь дүүргээбди, — гэжэ «Родина» колхозой түрүүлэгшэ **К. Л. Белоусов** элидхээ. — Колхознигуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гурим нарижуулан һайжаруулагдана, залуушуулые үйлэдбэри дээрэнь урма шуулхын тула тэдэнэртэ 20 процент доогуур нормо тогтоогдодог.

Мал ажалай продуктнуудай өөрынь үнэ сэн айхабтар ехэ болошонхой. Жэшээнь, центнер һүн 30 түхэригтэ, үхэрэй шэгнүүрэй центнерынь 150 түхэригтэ хүрэнхэй. Тэжээл угаа үнэ сэн ехэтэй. Теэд тэрэнэй, тоо бүридхэл һула. Эдэ бүхы асуудалаар КПСС-эй райком партийна эхин организацинуудта бодото туһаламжа бага хүргэнэ. Энээн тухай «Коммунизм» колхозой механизатор **Г. Р. Федотов** шүүмжэлһэн байна.

— Галуунай комплексын барилгын унжагайрһанай уршагһаа шубуунай мяха абаха түсэб муугаар дүүргэгдэнэ, — гээд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь **А. П. Калашников** хэлээ. — Саашадаа шубуу амжалтатайгаар үсхэбэрилхын тула һайн тэжээл хэрэгтэй. Горох-обёосой холисо, орооһо таряа ехэ хэрэгтэй болохо. Энээн тушаа мүнөөнһөө анхархаар болоо.

Үйлэдбэреэ үргэдхэһэнэй ашаар лэ продукци ехээр абадаг болонобди. Тиимэһээ ажахынуудые барилгын материалнуудаар хангаха хэрэгтэй. Һаалиин томо комплекснуудай дэргэдэ һайжаруулагдамал бэлшээри түхеэрхэ эрилтэ табигдана гэжэ «Забайкалец» совхозой директор **И. П. Козлов** делегадуудай анхарал татаа.

Партийна организацинуудай эмхидхэлэй-политическэ ажал ябуулгые эрид һайжаруулха, коммунистнуудай түрүү үүргые улам дээшэлүүлхэ асуудал ко... дээрэ ехэхэн анхар... КПСС-эй райкомой тарьнар, таһагые инструкторнууд па... суглаануудта үсөөн коммунистнуудтай, залуу коммунис... хөөрэлдэдэггүй тоо... ПМК-гай начальник **Ревенский**, аймгүй... гэгээрэлэй таһагые **В. Г. Бадеева** боло... шүүмжэлээ.

Партиин райком ... ябаһан ажахынууд... ха, түрүүшүүлэй ду... шэлые бүгэдын ... болгохо талаар дута... гаар хүдэлөө гэжэ ... легадууд тэмдэглээ.

Конференцидэ К... обкомой бюрогой гэш... ряадай АССР-эй В... Соведэй Президиум... лэгшэ **Б. С. Семен...** дажа, дэлгэрэнгы үгэ...

Бии байгаа дута... даа дары усадхаха, К... XXV съездые ажала... амжалтаар угтаха, ар... табан жэлэй түсэб... татайгаар бэелүүлхэ ... нүүдые тодорхойл... тоол конференци ... абаад, КПСС-эй ра... шалгалтын комисс... КПСС-эй областной ... на конференциин де... дые һунгаһан байна.

* * *

Конференциин ... райкомой нэгэдэхи ... боложо, КПСС-эй ра... нэгэдэхи секретаряар **Конев**, хоёрдохи ... ряар **Ю. М. Саха...** райкомой секретаряар **Бачеев** һунгагдаа.

Б. ГЫЛЫ...
манай тусхай ...

МҮНӨӨДЭР КОМСОМОЛОЙ МҮНДЭЛҺЭН ҮДЭР

ГАБШАГАЙ АЖАЛААР, ЭРХИМ ҺУРАЛСАЛААР УГТАЯ

ТЭРЭ ХОЛЫН хорёод онуудай үеэр гү, али үсэгэлдэршье Ленинскэ комсомолой шэнэ билет гартаа түрүүшынхеэ бариһан хүнүүд мүнөөдэр бэе бэеэ халуунаар амаршалалсана, залуу наһанайнгаа охито үйлэ хэрэгые хэзээ сагта үргэлжэлүүлхээр, комсомолтоёо хододоо нягта холбоотой байхаар тангариглана. Комсомолой байгуулагдаһаар 57 жэлэйнь ойе һайндэрлэжэ байһан иимэ түүхэтэ үдэр иимэ болохо ёһотойшье. Комсомол хадаа манай Эхэ ороной залуу үетэн ха юм даа. Мүнөө тэрэнэй зэргэдэ аяар 34 миллион хүбүүд, басагад жагсанхай. Дэлхэй дээрэ эгээл томо, эрдэм бэлигэйнгээ, мэргэжэлэйнгээ, болбосоролойнгоо талаар эгээл хүмүүжэнги залуушуулай эмхи байһанаа Ленинскэ комсомол бодото хэрэгээрээ бэеэ харуулна. Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Залуушуулай Союзай хабаадалгагүйгөөр манай орон дотор ямаршье ехэ асуудал мүнөө шиидхэгдэдэггүй байһыень бидэ мэдэнэбди.

Бүхы совет залуушуултай адли тэгшэ, нэгэн хамта зуу мянга гаран залуушуулһаа нэгэдэһэн Буряад ороной комсомолой организаци энэ һайндэрые мүнөө тэмдэглэжэ байна. Областной партиина организациин хүтэлбэри доро манай республикын хүбүүд, басагад өөрынгөө хүгжэлтэ ургалтын бүхы шатануудта коммунис байгуулалтын ехэ хэрэгтэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байһан алдар түүхэтэй. Республикымнай ажалшад түрэл партиингаа ээлжээтэ съездын урда тээхи габшагай вахтада жагсанхай. Тэрэ ехэ тэмсэлдэ Буряад ороной комсомолшууд болон залуушуул ажалай болон политическэ тон ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда хам оролсонхой.

Республикын залуу ажалшадай съезддэ зорюулан туйлаһан ажалайнь бэлэг үдэрнүүдэй үнгэрхэ тума улам арьбажажа байна.

Хоёр мянга гаран хүбүүд ба басагад юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабарине болзорһоонь урид дүүргээд, мүноө арбадахи табан жэлэй даабаряар ажаллажа байна. Комсомол-залуушуулай 95 коллектив сагые ахин, ерэхэ табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байһан зэргэтэй. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулһан шэнэ үүсхэлнүүд, хүдэлөөнүүд мүндэлнэ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Виктор Афанасьеван толгойлдог Зэдын комбинадай комсомол-залуушуулай бригадын коллективэй, нарин сэмбэгын комбинадай залуу гвардеецүүдэй, ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой комсомолой организациин КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн үүсхэлнүүд ВЛКСМ-эй обкомой бюрогоор һайшаагдаад, комсомолой бүхы организацинуудта дэлгэрүүлхэ эрилтэ табигдаһан. Тэдэ үүсхэлнүүд хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ, дэлгэрүүлэгдэжэ һэн социалис уялганууд абтаа.

Энэ хэлэлһэнээ баримталһан тула хэдэн жэшээ дурдая. Авиационно заводой Георгий Вторушинай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригадын коллектив съездын нээгдэхэ үдэр болотор 1976 оной долоо һарын даабари дүүргэхээр уялга абаа. Байгал-Амарай магистралиин тоннелынэ 11-дэхи отрядай комсомолшууд Днепрогэсэй, Комсомольск-на-Амуре болон КаМАЗ-ай комсомолшуудай баатарлиг ёһо заншалые үргэлжэлхые уряалаа.

Промышленна предприяти, транспорт, барилга дээрэ, хэлхеэ холбооной ба хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хиналтын эмхи зургаануудта хүдэлдэг хэдэн мянган хүбүүд, басагад юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан социалис уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхээд байна. 1975 оной ургаса хуряалгын үедэ хэдэн олон залуу механизаторнууд үнэхөөрөө ажалай шэн габьяата баатаршалга гаргаа гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала. Залуу комбайнернууд Владимир Намсараев (Хяагтын аймаг), Василий Фалилеев (Бэшүүрэй аймаг), Георгий Леонов (Зэдын аймаг) болон бусад таряа хуряалгын үедэ найма мянганһаа дээшэ центнер орооһо сохёо бшуу. ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн Борьёогой совхозой Виктор Базаровай даадаг хонишодой бригада комсомол-залуушуулай коллективүүдэй дундаһаа эгээл ехэ амжалта туйлаа гээшэ. Энэ бригада түрүүшынхеэ энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүхэнһөө 147 хурьга түлжүүлжэ шадаа. Залуу хонишодой жэшээ абамаар үрэ дүн туйлагдаһаниинь баясамаар. Өөһэдынгөө үетэн нүхэдһөө залуу һаалишадшье заашье гээгдэнэгүй. Тэдэнэй дунда Сэлэнгын аймагай һаалишан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн Наташа Лхамажапова, Кабанскын аймагһаа аймсоведэй депутат Зина Маласова, Түнхэнэй аймагһаа Доржо Хапхаранов, Мухар-Шэбэрэй аймагһаа Нина Петрова, Люда Ланец (Прибайкали) болон бусад олон түрүүшүүл үнеэн бүриһөө гурба мянган килограммһаа дээшэ һү һаанхай бшуу.

Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ажалай эрхим ёһо заншалые үргэлжэлүүлэн, түгэсхэхы жэлэй ажалай семестрын үедэ студентнүүдэй барилгын отрядуудай габшагайгаар хүдэлһые тэмдэглэнгүй үнгэржэ боломоор бэшэ. Эдэнэр, энэ жэлдэ 3,1 миллион түхэригэй, тэрэ тоодо барилга дээрэ 1 миллион түхэригэй хэмжээнэй хүдэлмэри хэһэн байха юм. Зүүн Сибириин технологическа институдай «Энергия», «Импульс», түмэр замай техникумэй «Транспортник» гэжэ отрядууд урданайхи шэнги габшагайгаар ажаллаад бусаа. Республикын һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшад аха нүхэдһөө дутуу бэшээр хүдэлһэн байна. Тэдэнэр зунайнгаа амаралтын үедэ нэгэ миллион 130 мянган түхэригэй хүдэлмэри хээ бшуу.

Ленинскэ комсомолой энэ ехэ һайндэртэй дашарамдуулан, социалис мүрысөөндэ илагшадые, үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлые габшагай, эсэшэ сусашагүй ажалайнь түлөө ВЛКСМ-эй областной комитет халуунаар амаршална, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха тэмсэлдээ бүри ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэ.

Гэхэтэй хамта өөрынгөө һайндэрые һайндэрлэжэ байха зуураа, комсомолой олон организацинууд, ВЛКСМ-эй зарим гэшүүд съездын урда тээхи социалис мүрысөөндэ үшөө хабаадалсаагүй байһыень эндэ тэмдэглэхэ шухала болоно. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлдэ, шэнэ үүсхэл болон хүдэлөө эмхидхэгшэдэй уряада түшэглэн, мүрысөөе улам үргэдхэхэ, тэрээндэ бүхы хүбүүд, басагадые элсүүлхэ, үйлэдбэриингээ түсэб болон социалис уялгануудые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, съездын хүндэлэлдэ өөрынгөө хубитые ехээр оруулха хэрэгтэ ВЛКСМ-эй комитедүүдэй эмхидхэлэй, ниитэ политическэ бүхы хүдэлмэри зорюулагдаха ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» тогтоол соо онсолон заагдаһан байна. Энэ заабари хадаа мүнөөдэрэймнай дайшалхы хэрэг болохо зэргэтэй.

Мүнөө комсомолой документнүүдые һэлгэлгэ ябажа байна. Районно комсомольско организацинуудта тоосоото һунгалтын конференцинүүд зарлагдана, КПСС-эй XXV съездэ эльгээгдэхэ рапортда гар табиха эрхэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл бүри үргэдэжэ, эршэдэжэ байһан зэргэтэй. Иимэ ехэ харюусалгатай сагай ябажа байһан үедэ комсомолой хүдэлмэрине бүри һайжаруулха, хүмүүжүүлхы үүргыень дээшэлүүлхэ эрилтын табигдажа байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Хэдэн мянгаад комсомолшууд нютагай Соведүүдтэ, республикын засаг түрын дээдэ органдо һунгагданхай эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулжа байна. Тэдэнэр хүтэлбэрилхы тушаалай дүй дүршэлдэ һурана, шухала шухала асуудалнуудые шиидхэлсэнэ. Хоёр мянга шахуу залуу коммунистнууд областной комсомольско организациин ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Энэ ушар хадаа манай түрэл партиин совет залуушуулда тон ехээр найдажа байһанай гэршэ мүн.

Манай ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр туһалалсажа, өөһэдынгөө баян дүй дүршэлые хубаалдажа, хүмүүжүүлхы ехэ хүдэлмэри ябуулжа байһан аха нүхэдтөө, ветерануудтаа энэ һайндэртэй дашарамдуулан, гүн сэдьхэлэй баяр баясхалан хүргэхэ уялгатайбди. Социалис Ажалай Геройнууд Борис Захарович Поздеев, Гасарун Лубсанович Рабдаев, Дарья Касьяновна Тумурова, Надежда Лазаревна Тадвашкина, Алексей Павлович Кудряшов болон бусад олон гайхамшаг суута аха нүхэд һурган хүмүүжүүлэгшэдэй үндэр нэрэ зэргые дээрэ үргэн, жэшээ харуулан ябадагыень онсо тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйбди.

Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Залуушуулай Союзай 57-дохи ойтой дашарамдуулан, олон үе шатын комсомолшуудые ВЛКСМ-эй областной комитет хани халуунаар амаршална, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездые габшагай ажалаар, эрхим һуралсалаар угтахыень республикынгаа бүхы комсомолшуудые, залуушуулые уряалнабди.

В. РАДНАЕВ,
ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь.

МИЛЛИАРД ТҮХЭРИ ТҮЛЭГДЭХЭНЬ

Ороной нөөсэлгын кассануудай хүдэлмэридэ октябрь һарын һүүлшын долоон хоног нилээд тухашаралтай байхань ха. Юуб гэхэдэ, октябриин 27-һоо 1948 ондо гаргагдаһан гүрэнэй урьһаламжын хоёр процентнэ облигацинуудай түлбэри эхилбэ бшуу. Тэрэнэй хоёрдохи тиражынь һаяхан болоо һэн. Арад зондо миллиард түхэриг мүнгэн түлэгдэхэнь гээшэ. Энэмнай хэр ехэ мүнгэ зөөри гээшэб гэжэ тодорхойлхын тула нэгэ сасуулалга эндэ дурдая. Москва хотын бүхы наймаанай эмхинүүд һарын туршада эгсэ нэгэ миллиард түхэригэй промышленна эд бараа ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые хүн зондо худалдадаг байна.

Энэ урьһаламжын облигацинуудай түрүүшынь тираж үнгэрһэн жэлэй декабрь соо үнгэргэгдөө бэлэй. Тиихэдэшье гүрэн арад зондо миллиард түхэриг түлэһэн юм. СССР-эй гүрэнэй банкын мэдээсэһэнэй ёһоор, гурбадахи тиражынь үнгэргэгдэхэгүй. Ерэхэ жэлдэ нөөсэлгын кассанууд хоёр процентнэ урьһаламжын облигацинуудай сэнгыень түлөөд лэ һалаха байна. Түлбэриин эхилхэ саг болзор хүсэд тодорхойлогдоогүй.

Тэрэшэлэн гүрэнэй урьһаламжын бусад облигацинуудаар тоосохо гурим баталагданхай. Энэ хоёр процентнэ облигациин һүүлээр СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ зорилготойгоор 1947 ондо гаргагдаһан гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжын облигацинууд түлэгдэжэ эхилхэ юм.

Гүрэнэй урьһаламжын облигацинуудые түлэлгэ хадаа арад зоной ажаһуудалай һайжаралгада сэхэ нүлөөлнэ. 1990 он хүрэтэр — түрүүн тогтоогдоһон болзорһоо зургаан жэлээр урид — совет хүн зон 24.800 миллион түхэриг мүнгэ абаха байна. Иимэ ехэ мүнгэ зөөри түлэхын хажуугаар гүрэмнай арад зоной ажаһуудалай хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилготой бусадшье хэмжээ ябуулгануудые шиидхэжэ байһаар.

Совет хүн зоной ажаһуудалай хэмжээе эрид дээшэлүүлгэ хадаа манай ажахын хүгжэлтын тон шухала хубинь, үйлэдбэриин хүгжэлтые тодорхойлһон шухала экономическа һүхэсэлынь болохо байна гэжэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев заагаа һэн.

Энэ талаар 1975 оной январь һараһаа эхилжэ, промышленностидэ хэрэгжэхэ байгаа хүдэлмэри анхармаар байна. Эндэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүдэлмэри эрхилгэ гуримаар түлэжэ захалагдаа. 12 миллион шахуу хүн зон шэнэ гуримай үндэһэн дээрэ салин хүлһэ абаха байна. Шэнэ гуримай үндэһэн дээрэ гэхэдэ, нэмэгдэл салин хүлһэнэй 10—12 процентээр дээшэлсэхэ хараадаа ябана бшуу. Энэншье гүн ехэ уха шанартай ааб даа. Харин шухалань гэхэдэ, шэнэ гурим үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ, продукциин шанарые һайжаруулхада ехэ нүлөө үзүүлхэ байна бшуу.

Ороной промышленностиин юһэ һарын түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдтэ ... нан СССР-эй ЦСУ-... дээсэлые совет арад ... хангаяар угтан абаа... мышленностимнай ... гадуур 5 миллиард ... -гэй продукци үйлэдб... Урда жэлэй энэ бол... сасуулжа үзэхэдэ, ... риин хэмжээн 7,8 ... тээр дээшэлээ гэхэ ... хараалагдаһан хэм... 1,1 процентээр үлүү...

Промышленностиин ... эршэтэйгээр ба ургэ... сатайгаар хүгжэжэ ... баясангүй баймаар ... Юуб гэхэдэ, КПСС-... съездын хараалһан ... ажаһуудалые дээш... программын амжалт... бэелүүлгэ эдэл хүгж... сэхэ дулдыдаха бай... Теэдшье үйлэдбэрин... лэ продукци хубаар... лэхэ аргатай байдаг... дээжэ.

Үнгэрһэн жэлэй ... сентябрь һаранuудтай ... жэ үзэхэдэ, гүрэнэй ба... перативна розничо ... даа наймаан 7,2 проц... дээшэлээ. Ондоогоор ... бэл, хото, хүдөөдэ ам... даг совет хүн зон ур... данайхиһаа бүри ехэ... хоолой зүйлнүүдые, ... хунар, мебель болон ... эд бараа худалдан аб... лоо. Розничо худалд... маанай хэмжээнэй ... ажаһуудалай эрилтэ ... талаар хэгдэдэг худал... дээшэлһэн ушар ойл... шье, хуулиташье. Юуб ... дэ, мүнөө хүдэлмэри... лон алба хаагшадай ... зэргын салин хүлһэн ... процентээр нэмэнхэй ... Гадна һүүлэй жэлнүүд... най орон дотор ... хэмжээ ябуулгануу... арад зондо түлэгдэдэ... гэ зөөри айхабтараар ... лээ бшуу.

Эдэ бүхы хэмжээ ... нүүдые бултыень ... даһанай үлүү гэжэ ... на. Нэгэ жэшээ ... 1974 оной декабрь соо ... валидуудта ба тэдхэ... нөө алдаһан бүлэнэр... дэдэг пенсиин хэмж... шэлүүлэгдээ һэн. Дай... валидуудай пенси 15 ... гөөр нэмээ. Үбшэн ... һахиһанай түлөө ... риин мүнгэн 1974 он... кабрьһаа эхилжэ шэ... маар түлэгдэдэг боло... үхибүүтэй аад, бага ... абадаг бүлэнүүдтэ ... туһаламжа мүн лэ ... жэлдэ нэмэгдээ һэн.

КПСС-эй XXIV съ... арад зоной ажаһуудал... хүдэлмэри ... жэ ... 21.459.000 ... хэриг болохо бай... 1975 ондо эды ... гүй ажаһуудалай ... руулха хэрэгтэ ... лаһан бшуу. Эн... ны дундаһаа ... центнэ урьһаламжын ... лиин түлбэриин ... түхэригэй оронгой ...

В. БЕЛ...
ТАСС-эй шэнжээ...

ФОТО РЕПОРТАЖ

ОЛОН МЯНГААР УРИДЛАЖА ЯБАНА

Түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 3 миллион хэһэг шифер гаргаха, ажалай бүтээсые 1 процентээр дээшэлүүлхэ, түсэбһөө гадуур 20 мянга түхэригэй продукци худалдаха гэһэн уялга Тимлюйн асбоцементын заводой коллектив абаһан юм. Энэ хараа зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө заводой коллектив яһала оролдоһон байна. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана.

Шифер хэхэ ажал сүм оньһожоруулагдаһан юм. Бүтээсэ ехэтэй оньһожоруулагдамал 6 линии эндэ тодхогдоһон байна. Хэрбээ урдань шифер хэдэг цех соо шорой тооһотой, шиигтэй байдаг һаа, мүнөө ариг сэбэр болонхой. Заводой хүдэлмэришэд орёо нарин оньһон техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэжэ эрмэлзэнэ. Бүлтэ хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

С. А. Мороев, В. М. Шиханов, А. Г. Яковлев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд хүдэлмэриин коллективүүд халаанай даабари холо үлүүлэн дүүргэжэ, һайн шанартай продукци ехээр гаргана. Семён Алексеевич Мороевой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив халаанай даабариһаа гадуур 300—350 хэһэг шифер хэжэ, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Энэ бригадын коллектив байгша оной эхинһээ хэдэн удаа социалис мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын вымпелээр, мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан юм. Энэ бригадын коллективтэ коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон. Семён Алексеевич Мороев олон жэлэй туршада энэ заводто ажаллажа, дүршэл шадабаритай болоһон хүн. Бригадынь гэшүүд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэхын, һайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула оролдоно.

В. М. Шиханов, А. Г. Яковлев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд мүн лэ һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, олоной магтаалда хүртэнэ. Эдэ бригадануудай коллективүүд партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, үдэрһөө үдэртэ улам шангаар хүдэлжэ байна.

Энэ заводой коллектив социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй. Эдэнэр һара, жэл бүриингөө даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Байгша оной юһэ һарын даабариһаа гадуур 3 миллион 586 мянган хэһэг шифер гаргажа, продукци худалдаха даабаряа 60 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ. Эдэнэр түгэсхэхы жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ продукци гаргажа, партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидэнхэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: заводой эрхим хүдэлмэришэн **В. Портнягин**; шифер хэдэг цех соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ЖУРНАЛ 1976 ондо

Байгал далайда шудхаран орсоhон хэдэн зуугаад бага, ехэ гол мүрэнүүдтэл адли, манай элитэ ехэ уран зохёолшодой, дунда үеынхинэй болон эхилэн бэшэгшэдэй роман, туужа, рассказ, поэмэ, шүлэгүүд нэгэ үедэ хүсэтэ урасхалаар, нүгөө заримдаа намдуу аалишагааршье журналаймнай редакцида ерэжэл, субажал байдаг. Тэдэнэй соохоо илгажа абтаhан, хаража үзэгдэhэн, удаа тээнь хэблэгдэн гараhан хубинь лэ саашанхи арюун замдаа шэглэжэ, манай уран зохёолой алтан жасада хуби нэмэри болон ородогынь мэдээжэ ха юм даа. Ангар мүрэнэй адлидхашагүй тунгалаг сэбэрые, абарга хүсэтэй долгиниень hануулдаг, үргэн ниитэ уншагшадай дурэ хүсэлые эрилээжэ шадаhан зохёолнуудаа hанаад үзэел. Жамсо Тумуновай «Алтан бороо», Чимит Цыдендамбаевай «Түрэл нютагhаа холо», Даши-Рабдан Батожабайн «Төөригдэhэн хуби заяан», Исай Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ», Барадий Мунгоновой «Харьялан урдаа Хёлгонай», Цыден-жап Жимбиевэй «Гал могой жэл» романууд, Африкан Бальбуровай Буряад орон тухай ном, Цэрэн Галановай, Доржи Эрдынеевэй туужанууд, РСФСР-эй Гүрэнэй шанда зууршаhан табигдаад байhан Николай Дамдиновай согтой залитай поэмэнүүд, шүлэгүүд, сагhаа урид наhа бараhан Дондок Улзытуевай уянгата мүрнүүд... Эдэмнай бултадаа «Байгал» журналай хуудаhанууд дээрэhээ эхи абажа, саашанхи ехэ замдаа гараhан түүхэтэй.

«Байгал» журналай гаража эхилhэнhээ хойшо зүүн зүгэй оронуудай түрүү үзэлтэй зохёолшодой бэшэhэн зүйлнүүд тэрэнэй хуудаhанууд дээгүүр горитой hуури эзэлдэг байгаа. Илангала манай хаяа хадхажа hуудаг хүршэ, аха дүү Монголой Арадай Республикын прозаигууд, уран шүлэгшэдэй зохёолнуудые, уншагшаднай урматай баяртайгаар угтадаг заншалтай. Алдарта зохёолшо Ч. Лодойдамбын «Тунгалаг Тамир» роман, Л. Түдэвэй «Алтан гадаhан зүг шэг заана», С. Удвалай «Хомсорой хүн» гэhэн туужанууд, Д. Цэвэгмидэй, С. Эрдэнын рассказууд, МНР-эй гүрэнэй шанда хүртэhэн поэдүүд Ч. Чимидэй, Б. Явуухуланай, С. Дашдооровой шүлэгүүд манай нютагта үргэноор мэдээжэ болонхой. Ханинарайнгаа шэнэ шэнэ уран бүтээлнүүдhээ саашадаашье хэблэжэ байхаар түсэблэнэбди.

Үнгэрhэн жэлэй октябриин 16-да манай партиин центральна орган «Правда» газетэдэ «Гол темээ баримталха ёhотой» гэhэн гаршагтай статья толилогдоо бэлэй. Тэрээн дотор манай журналай хуудаhанууд дээрэ hүүлэй үедэ хэблэгдэhэн зохёолнуудай шэнжэлэл хэгдэжэ, бидэнэй ажал хүдэлмэридэ зохихо ёhоной сэгнэлтэ үгтэhэн байха юм. Коммунис байгуулалтада эдэбхи зүдхэлтэйгөөр оролсожо байгаа мүнөө үеын ажалша хүнэй дүрэ шарайе үнэн зүбөөр, даамай гүнзэгыгөөр, али бүхы талаhаань харуулха гээшэ бидэнэй эгээл түрүүшын, эгээл шухала зорилго мүн гэжэ дурсагдаhан статья дотор эли тодоор заагдаа бэлэй.

Буряадай АССР-эй уран зохёолшодой холбооной болон «Байгал» журналай редколлегиин үргэдхэгдэhэн суглаан дээрэ энэ статья тэрэ дары зүбшэн хэлсэгдэhэн байна hүүлээрнь «Правда» газетын үгэhэн заабарие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гэлаар тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа hэн. Тингэhэнэй ашаар мүнөө сагай үеын агуу ехэ барилга — Байгал-Амарай түмэр зам татагшад тухай hонирхолтой хэдэн материалнуудые, республикынгаа малшад, тарлашад тухай очерк, зураглалнуудые хэблэн гаргаhан байнабди.

Ерэжэ ябаhан 1976 омнай манай партиин XXV съездын жэл, арбадахи табан жэлэй анха түрүүшын жэл болохо байhаниинь бултандамнай мэдээжэ. Ушар иимэhээ манай журналай хүдэлмэрилэгшэд хэблэхэ зохёолнуудайнгаа түсэбые табихадаа, мүнөө үеын байдалые зураглан харуулха ябадалые холын хараагай гол шухала зорилго болгон тодорхойлhон байна. Уран зохёолшо Цыден-Жап Жимбиев «hөөргөө урдаhан hөөгтэ» гэhэн шэнэ романайнгаа гар бэшэгые манай редакцида асаржа үгэнхэй. Ойро дүтымнай нэгэ нютагта, хараха янзада багахан горхоной эрьедэ түбхинэhэн малай фермын ажалшад тухай, тэдэнэй өөhэд хоорондын харилсаан, hанал бодол, зан заншал тухай энэ зохёол дотор үргэн дэлисэтэйгээр зураглагдана. Тэрэнэй гол герой-жиирэй hаалишан, залуу коммунистка Наранова Сэрэнсүү ниитынгээ ажахые бата найдамтайгаар хүгжөөлсэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр, элдэб бэрхэшээлнүүдые дабан гаралсахые оролдоно. Шэнэ оньhон техникэ хайшан гэжэ хүдөө нютагуудта али бүхы талаар нэбтэрэн орожо байнаб, тэрэ хэрэгые түргэдхэхын тула юун хэрэгтэйб гэhэн асуудал роман дотор табигдаха ёhоороо табигдана. Энэ нютагта тохёолдоhон байгаалиин аюулта ушарал — үерэй үедэ хүн зоной баатарлигаар тэмсэhэниинь зохёол дотор ехэхэн hуури эзэлнэ.

Залуу уран зохёолшо Гарма-Доди Дамбаев «Намарай hүүлшын үдэрнүүд» гэhэн гаршагтай новеллэнүүдhээ бүридэhэн туужа бэшэжэ дүүргэнхэй. Энэ зохёол дотор бидэнние хүреэлэн байдаг байгаали, тэрэнэй хамаг баялигуудай эзэн — жиирэй хүн хоёрой хоорондохи харилсаан тухай асуудал хурсаар табигдана. Олон жэлдэ ой модоной харуулшан ябаhан, суута ангуушан Жамбал үбгэнэй дүрэ шарай муу бэшээр зураглагдана. Бэеынгээ хэды муудаадшье байгаа hаа, энэ хүн ядаржа зобожо байhанаа мэдүүлхэгүйе оролдон, өөрынгөө хараhан үзэhэн элдэб hонирхолтой, аша туhатай зүйлнүүдые хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэнэ.

Журналдамнай өөрынгөө зохёолнуудые энээнэй урда тээ гаргуулдаг байhан Василий Стенькин «Дайсадай дунда» гэhэн туужа хэблүүлхые дурадхаба. Энэ зохёол дотор манай совет тагнуулшан, буряад яhанай хүн Ермак Тарбвай хайшан гэжэ дайсанай ара талада ажаллаhан харуулагдана.

Урданайхидаал адли манай журналай номер бүхэндэ республикымнай аха заха поэдүүдэй, ургажа ябаа залуушуулай зохёолнууд үргэноор толилогдожо байха болоно. Цэдэн Галсанов, Чимит Цыдендамбаев, Цырен Дулма Дондокова, Алексей Бадаев, Мэлс Самбуев, Лопсон Тапхаев, Цырендулма Дондогой болон бусад зохёолнуудаа асаржа үгэнхэй.

Республикынгаа элитэ хүнүүд, ажалай баатарнууд-түрүү хүдэлмэришэд, хонишод, hаалишад, таряашад тухай очерк, зураглалнуудые олоор толилхо гэжэ хараалнабди. Буряад совет литературын хүгжэлтын шухала асуудалнуудаар республикын уран зураашад, композиторнууд, артистнуудай ажал хүдэлмэри тухай статьянуудые баhал түсэбтөө орууланхайбди.

Журналаймнай «Авиаци, космос, XX зуун жэл», «Янза бүриин hонин», «Шоёгто долгин», «Хараасгай» гэhэн гаршагтай таhагууд hургаалтай, hонирхолтой материалнуудые урдынхи мэтэ элбэг олоор хэблэжэ байха түсэбтэй. Тэрэнэй хажуугаар «Манай литэ» гэhэн гаршаг доро совет оронойнгоо, республикынгаа мэдээжэ уран зохёолшодой, хүгжэмшэдэй, зураашадай намтарые, хэhэн бүтээhэн ажалыень харуулха зэргэтэй болонобди. Советскэ Союзай Герой, татар арадай алдарта хүбүүн Муса Джалилиин наян наhанай ойдо, манай элитэ уран зохёолшо Жамсо Тумуновай жаран наhанай ойдо зорюулагдаhан материалнууд хэблэлдэ бэлэдхэгдэжэ байна.

Энэ жэлэй декабрь hарада манай России Федерациин уран зохёолшодой холбооной, мүн ерэхэ зун СССР-эй уран зохёолшодой холбооной съездүүд болохоор хүлеэгдэнэ. Тэдээние угтуулан, манай журналай хүдэлмэрилэгшэд ниитэ авторска эдэбхитэдтээ хамта өөhэдынгөө ажалые бүри hайнаар эмхидхэхын хойноhоо хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр оролдохо байнад.

Ч. НАМЖИЛОВ.
«Байгал» журналай ахамад редакторай орлогшо.

ШОГ

АРХИҺАА ГАРАҺАН ДАРГА

Наhаараа архи уугаагүй
Найдамтай зохид
хүнүүдые
Байгаал юм ааб даа гэн
Балай тоодоггүй заншал
бии —
Архи ууха ёhотой hэн гү,
Ажал хэхэ зэргэтэй ха юм.
Харин уhан архишанай
Хаяад архяа hаянай:
— Гарааб архиhаа... —
гэжэ
Гараа дэлгээн байгаа hаа,
Баран бидэ тэрээндэнь
Баггүй ехээр баярлан,
Агуу ехэ илалтаарнь
Амаршалжа ородогбди.
Баатаршалга габьяа гэн,
Баранай дээдэ тээ
табидагбди.
Эгээл нимэ юумэн тухай
Эндэ хөөрэхэ hанаатайб.
Хүдөө манай нютагта
Хүдэлмэридэ ябаhан,
Үни удаан жэлнүүдтэ
Үндэр тушаал эзэлhэн
Нэгэ Дарга байhанаа
Нэтэрүү ехээр архидаад,
Ажалhаашье хүнтэрөөд,
Алдар нэрээш бузарлаад,
Арбаад жэлдэ тэрэмнай
Адаг доройд боложо,
Шорой тооhондо
зууралдан,
Шоодборн хүн ябаа hэн.
Архинша тэрэ Даргамнай
Артелиин контородо
орожо;
— Хүрөө, — гэжэ хэлэбэл
даа, —
Хүн ха юмбиб. Болёоб.
Өөртэм заагдаhан
цистернэ
Үлүү гаратарнь уугааб.
— Яагаа hайн юм! —
Түрүүлэгшэ
Яhала ехээр урмашаба. —
Хүдэлмэри хэхэ хүн
Хүдөөдэмнай хэрэгтэй.
— Бэрхэш, нүхэр! —
Мэдээл hэм! —
Бригадиршье
олзуурхаба. —
Шинии энэ
Шиндхэбэри
Шэн зоригтоной жэшээ
мүн.
— Баатар, баатар
байнаш! — гэн,
Баhа нэгэн тэндэhээ
Архяа хаяhан Даргые
Альган дээрээ үргэбэ.
— Хүнгэн зохид тушаалда
Хүдэлмэрилүүлхэбди
шамайе.
Бэеэ гамнаха зэргэтэйш,
Бригададам ерээрэй.
— Юун бригадада
гэнэбши?
Юрэдөө, сэхынь хэлэхэдэ,
Үнэхөөр габьяа гаргаhан
хүн
Үндэр тушаал эзэлэг лэ.
— Тон зүб. Энэ нүхэрнай
Тосхон айлнууд
соохоомнай
Архитай тэмсэхэ
тогтоолой
Анха гараhанай hүүлээр
Уухаа болиhон хүн
гээшэ —
Удха ехэтэй зүйл ха юм.
Арад зоной дунда
Амиды жэшээ боложо,
Ажал хэншьегүйгөөр
Абаад салин байг лэ даа.

□ △ ▽

Түгэсхэлдэ юун гэжэ
Түүрээлтэйб, нүхэд
уншагшад?
Анханайл уудаггүй хүндэ
би
Айхабтар ехээр этигэгшэб.

Г. ЧИМИТОВ.

БАЙГАЛ ЖУРНАЛ — манай айлшан

МЕДАЛЬ

ЭТЮД

Хатуу шэрүүн дайн дүүрэбэ. Одоошье Илалта ерээ. Дайнда мордоhон хүбүүд нютагаа бусажа захалба. Барбаандай үбгэн Доржо хүбүүгээ хүлеэhээр. Теэд тэрэнь үгыл аад үгы. Хэзээ нэгэтэ Дон мүрэнэй эрье дээрэ дайлалдажа ябанаб гэжэ бэшээ hэн. Тэрэ гэhээр бэшэг ерээгүй. Доржын алуулhан, үгы болоhон тухай ямаршье саарhан ерээгүй юм. Тиимэhээ үбгэжөөл: «Минии Доржошье бусажа ерэхэ аалам», — гэжэ үдэр бүхэндэ хүлеэдэг hэн. Теэд Дутар хүбүүнэй нагаса Доржо бусаагүй...

Дайнай hүүлдэ hэн. Колхозой правлени артелиин гэшүүдэй хамтын суглаа зарлаба. Энэ суглаанда Барбаандайшье ерээ hэн. Энэ суглаан дээрэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаhан бүхы хүнүүдые медаляар шагнаха тухай гүрэн түрын Указ уншагдажа, суглаагшадта шагналнууд барюулагдажа эхилбэ.

Барбаандай гэнтэ өөрынгөө нэрые дуулахадаа, сошожо абаба. «Үгы, би юу хэhэн хадаа медаль абахабиб?» — гэжэ гайхаба. Нэгэ хэды соо бахардашоод, hуурихааш хүдэлжэ шадахаа болин hуухадань, аймагай түлөөлэгшэ хажуудань ерэжэ, шагналыень үбсүүндэнь зүүлгэбэ. Барбаандай таабайн бүхы наhан соогоо абаhан түрүүшынь шагнал энэ байгаа. Тиимэhээ тэрэ ехээр омогорходог, хүхидэг hэн.

— Харал даа. Үбгэн нагасыешниш гүрэн мартаагүйл! — гэжэ зээ хүбүүн Дугартаа медаляа харуулба. — Совет гүрэн гээшэ ондоол байна даа. Урда сагта hаань хэн намай тооха байгааб? Юрын үгытэн хүнэй ажал сэгнэжэ шадаха гүрэн одоол манай Совет гүрэн шуу даа.

Түрүүшынгээ шагналые үбгэн Барбаандай алишье сагта үбсүүндээ зүүгээд ябадаг бэлэй.

Шагналаа тэрэ зүбөөр сэгнэдэг байгаа. Совет гүрэн Барбаандайе хүн гэжэ тоожо, этигэдэг, найдадаг байгаа ха юм.

В. ГАЛСАНОВ.

АРАДАЙ АМАН ЗОХЁОЛҺОО

ШОНХООДОЙ МЭРГЭН

Урдын урда сагта, уhан далайн горхон байхада, үниин үни үедэ, үндэр хадын добуун байхада, хүбшэ тайгын хүбөөдэ, хүйтэн булагай эхиндэ арад зондоо алдартай Шонхоодой мэргэн гэжэ баатар ажаhуудаг hэн ха. Тэрэ түрэл хизаар нютагтаа хашалан зоболонгүй амгалан байдал тогтоохо гэжэ тэмсэжэ ябаа. Досоо далайн эрьедэ, долгито мүрэнэй эхиндэ hуудалтай Донид хаанай албатан зондо Арсалан хаан дайгаар орожо, дараба гэжэ дуулдаба ха. Арсалан хаанда хашуулжа, харшалуулжа эхилhэн Донид хаанай албатан зон Шонхоодой мэргэнhээ туhалыт гэжэ хайра гуйба гэхэ. Теэд Арсалан хаанине дараха гээшэ тон бэрхэтэй hэн ха. Юуб гэхэдэ, тэрэ хаан Эрдэни шулуун hүлдэтэй байhан юм гэхэ. Тиимэ эрдэние hугадороо хабшуулаад ябаhан хүн бүхэн ямаршье хурса hэлмэдэ даагдахагүй, ямаршье годлидо дабагдахагүй, адхарха шуhагүй, үхэхэ амигүй болодог байгаа. Шонхоодой мэргэн арад зондоо суутай байhан туладаа тэрэ Донид хаанай албатан зондо туhалха гэжэ шиидэбэ. Арсалан хаанай hуга дорохи эрдэни hүлдые абахын тула өөрынгөө туршуулые нюдэндэ харагдашагүй болгохо эди шэди бэдэрхэ гэжэ бодобо ха.

Оршолонто дэлхэй үргэн ехэ. тэрээн дээрэ тиимэ эди шэди олдохо бэзэ гэжэ найдаад, хэдэн олон дайдануудаар бэдэрбэ. Ябажа ябатараа, Хара далайн эрьедэ нютагтай Хобуудай мэргэн гэдэг нүхэртэеэ уулзашаба. Тэрэ нүхэрынь шэдитэ зэндэмэни шулуутай hэн ха.

Амар мэндээ хэлсэжэ, hонин hорьмойгоо хөөрэлдэhэнэйнгөө hүүлээр:

— Үүри Хобуудай, үнэн нүхэд болоhоор үнинэй бэлэйбди. Одоол мүнөө туhа хайраяа намдаа хүргэхэ болоош, — гэбэ Шонхоодой мэргэн.

— Досоо далайн эрьедэ hуудалтай Донид хаантанда ехэ зоболон бууга̃ад байна. Шэдитэ зэндэмэни шулуугаа үгэжэ хайрлыш.

— Зоболон ядаралда oроhон зондо туhалангүй яажа болохоб. Ехэл hайн юумэ хэбэш, — гээд ухаатай сэсэн Хобуудай мэргэн шэдитэ зэндэмэниеэ Шонхоодой үүридэ үгэбэ. Тэрэ шулууень амандаа хэhэн хүн бүхэн хүнэй нюдэндэ харагдахагүй, хии hалхиhаа хурдаар ниидэхэ шадалтай болодог байгаа. Тиигээд лэ, тэрээниень абажа, амандаа хээд, Шонхоодой мэргэн хүхэрэгшэ огторгойн доохонуур, хөөбэлзэгшэ үүлэнэй дээхэнүүр хиидэн ябажа, Арсалан хаанай газаа ошожо бууба. Ордондонь орон гэhээнь, Арсалан хаан тархяа hэлааб шалжархёод, хурхиран унгажа хэбтэбэ ха. Һуга дорохи эрдэнинсэнь hэмээхэн абаад, тархииень таhар сабшаба. Хаанай харуулшадые мүн лэ даралсаба. Энээнhээ хойшо Донид хаанай албатан зониие дайлаха дарлаха дайсан үгы болобо.

Шонхоодой мэргэн хүбүүн тэрэ Арсалан хаанай hуга дороhоо абаhан эрдэни шулуугаа Донид хаандаа бэлэглэбэ.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо Донид хаанай албатан зон, мүн Шонхоодой мэргэн арад зоноойнгоо дунда амгалан жаргаан hуудаг болоо hэн гэхэ.

Г. ГЭСЭГЖАПОВА
бэшэжэ абаба.

ХАРААСГАЙ

ҮНЭН НЭРЭЕЭ НЭРЛҮҮЛХЭЛ

Загаhа бариха дуратай аад,
Улаан хорхойhоо айдаг
«Зоригто» гэжэ нэрэтэй хүн
Зондо элирээ hаа, хайшаа юм?
О-ёо, ёо, ёо, ёо, ёо, ёо,
Зондо элирээ hаа, хайшаа юм?
Голдо умбан тамарха
Голгүй ехэ дуратай аад,
Баха хараад, бархирдаг хүн
«Баатар» нэрэтэй hаа, хайшаа юм?
О-ёо, ёо, ёо, ёо, ёо, ёо,
«Баатар» нэрэтэй hаа, хайшаа юм?
Мойhон, алирhан, hамар гээд,
Ойгоор амгалан зайхал аад,
«Абаахай!» — гэхэдэ hалганадаг хүн
«Арсалан» нэрэтэй hаа, хайшаа юм?
А-яа, яа, яа, яа, яа, яа,
«Арсалан» солотой hаа, хайшаа юм?
Гоёшоон сэсэг түүнэб гээд,
Голёо гэшхээд, сошоhондоо
«Солбон» хүбүүн бошхошогоор
Шулга унаа hаа, хайшаа юм?
О-ёо, ёо, ёо, ёо, ёо, ёо,
Солбон унаа hаа, хайшаа юм?
Үнэн нэрээ нэрлүүлэн,
Урган бодохол багашуул.
Аятай hайхан хэрэгээрээ
Аба эжыгээ баясуулхал,
Алдар солото нэрээрээ
Арад зондоо суурхуулхал!

Д. РИНЧИНОВ.

Намарай Байгал ууртай...
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотоэтюд.

Б. САНЖИН

РАССКАЗ

БАГША

Багшанар тухай очерк бэшэхэ даабари газетын редакциhаа абаад, Үндэрэй дунда hургуулида ерэбэб. Аймагай түбhөө холо аад, яhала ехэ hургуули. Наймадахи хүрэтэрхи классуудынь хоёр-хоёр. Һургуулиин директор намтай уулзахадаа, олые дууhаhан хүнэй бодол уужам, холые хараhан хүнэй нюдэн хурса гэдэгтэл, hургуули тухайдаа, багшанар тухайдаа намдуу зохидоор, нюуса нөөсэгүй хөөрэжэ үгэбэ. Һургуулиингаа кабинедүүдые, классуудые, түхеэрэлгэнүүдые харуулба. Тиигээд гурбадахи «А» классай багша Цэпэлма Нимаевна тухай онсолон хөөрөөд, өөрөө тэрэ багшатаймнай танилсаха, хөөрэлдэхэ байгаат гэбэ. Тиигэнгүй лахабиб, тэрэл намда хэрэгтэй ха юм. Ажал хүдэлмэриень шалгахаяа, дутуу дундыень тоолохобо ерэhэн инспектор бэшэ хадаа түрүүн багшатай танилсаха, ерэhэн зорилгоёо хэлэхэ ёhотой бшуу б.

— Олон үгэ олзогүй гэдэг, үгэ үсөөнтэй, өөр тухайдаа дурдаха хөөрэхэ дурагүй багша юм. Та хэшээлээ үнгэргэхыень хараха, hурагшадыень hонирхохо байгаат. Үбэлэй амаралтын үедэ аймагаймнай эхин классуудай багшанарай семинар манай hургуулида болоод, Цэпэлма Нимаевна түрэлхи хэлээр, математикаар нээмэл урогуудые үгэжэ, онол аргаараа, дүй дүршэлөөрөө гайхуулhан, магтуулhан юм. Өөрын онсо шанар шэнжэтэй багша гээшэ, — гэжэ директор хэлээд, тэрэ багшые кабинедтээ урюулба.

...Гушаад наhанай, дарууtүбшэн янзын, хараhаар лэ багша гэжэ мэдэмээр хубсалhан, үнээ аятайханаар hамнажа, хойноо монсойлгон уяhан эхэнэр орожо, мантай мэндэшэлэлдээд, директорэй столhоо холо ханын хажууда байhан стул дээрэ hуухала забдаба.

— Цэпэлма Нимаевна, наашаа дүтэ hуугты. Газетэhээ корреспондент ерээд байна, танилсагты, hонирхоhон асуудалдань харюусагты. — гэжэ директор хэлээд, манай хөөрэлдөөндэ hаад хэхэгүй гэhэндэл, гаража ябашаба.

— Хүлисэгты намайе, танда юун хэрэгтэйень мэдэнэб... Би өөрынгөө хүсэл дураар, бэлиг абьясаар багша болоhон бэшэб, — гэжэ Цэпэлма Нимаевна хөөрэлдөөнэйнгөө эхиндэ аалиханаар үгэлбэ.

— Тиимэ байха юм аал? — гэжэ би гайхабаб.

— Байха, байха! — гэжэ багша этигүүлбэ. — Би хүдөөдэ hургуули дүүргээд, багшанарай училищида opohoн хүм. Дүтэ хадань ороо hэм. Һүүлдэнь тэрэнээ орхихо гэжэ бодоhон байхаб... Иимэ түлөөр намтартай хүнби.

«Өөр тухайдаа дурдаха, хөөрэхэ дурагүй багша юм» гэжэ директорэй хэлээшые hанаад, хайшан гэжэ hабагшыень оложо, хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэм аа б гэжэ бодолгото болон hуутарни:

— Зай, хэшээл эхилхэ болошобо. Али минии урогто орожо hууха гүт, дуратай hаа. — гэжэ багша дурадхаба.

Иигэжэл дурадхаhаниинь намда hайн ха юм. Урогтотнай байлсаhууб гэжэ хэлэхэ болоо hаа, намда таагүй бшуу.

Тиин би ямар нэгэ hонирхолтой кино хараhандал боложо, математикын, түрэлхи хэлэнэй урогуудта hуубаб. Нэн түрүүн Цэпэлма Нимаевнагай урогоо ябуулжа байхадаа, класс соогоо хайшан гэжэ ябахыень анхарбаб. Яршаг нилха үхибүүнэйнгээ унтажа байхада hэрюулхэеэ айhан эхэдэл гү, али балеринэ шэнги сүмөөхэнөөр ябана. Гансал hурагшадайнь, хамаг үхибүүдтэл адли, парта доро хүлнүүдээ хүдэлгэхэ, саарhа hаршагануулхаhаа бэшэ абяан дуулданагүй. Һурагшад хоорондоо дуугаралдаха, шуугха, нэрьехэ сүлөөгүй hуунад, тиимэhээ коридор соо забhарлалгын хонхын жэнгирхэдэ, үхибүүд үнэншөөгүй янзатай, «Хэн нэгэн тоомоо таhаржа байна гү.» гэhэндэл үүдэ уруу хараад абанад. Харин Цэпэлма Нимаевнагай «Зай урок дүүрэбэ» гээд, үүдэн тээшэ алхалхалаар, бултадаа hууриhаа бодожо, классhаа гараба.

Һурагшадые hонирхуулха, hэргээхын тулада урок дээрэ нэгэ hонирхолтой юумэ хэлэдэг, предмедhээ хамаагүй шахуу асуудал табидаг багша юм байна гэжэ ойлгобоб. Жэшээнь, математикын урогто «1248:26» гэжэ самбарта бэшэмсээрээ сээжээр бодохо гэжэ дурадхаад: «Һуни болоо!» — гэбэ. Гушан хоёр хүбүүд басагад бултадаа парта дээрэ уруугаа харалдан, толгойнуудаа барибад. Хэдэнь секундын үнгэрхэлөөр: «Үдэр болоо!» — гэжэ багша баяртайгаар соносхобо. Тиин гушан хоёр hурагшад гансата нойрhоо hэриhэндэл, бултадаа гарнуудаа үргэбэ.

Мүн энэл урок дээрээ 1964 килограмм хониной ноохоор хэды костюмай бүд нэхэжэ болохоб гэhэн бодолго учебник сооhоо үгэхэ зуураа: «Хонин хүндэ юу үгэдэг бэ, хэн хэлэхэб?» гэhэн асуудал табижа, бодолгоhоо hамааруулхадал гэбэ. Харин hурагшад тэрээндэнь эдэбхитэйгээр харюусажа, хониноо зөөхэйшье абажа болоно гэлдэн энеэлдэбэ. «Тиимэ даа. — гэжэ багша классаа хүхеэhэндээ баярлаад: — Зай, энэ бодолго формулын ёhоор доро дороо бодогты, — гэбэ:

Клавиша бүхэн дороhоо ондоо абяанай гарадагые пианистын мэдэдэгтэл, Цэпэлма Нимаевна hурагшад бүхэнөө мэдэжэ, туд тудтань тааараhан асуудал табихадань, харюусангүй, ядалдажа hууха hурагша үгы.

— Хэрбээ хаа хаанагүй электричествын гэнтэ унтаршоо хада орон доторнай ямар хүдэлмэринүүд байшахаб, хэн хэлэхэб? — гэжэ багша уншалгын урок дээрэ асуудал табяад, харагдаагүй хургаар амиды клавиша даража: — Ханда хэлэ! — гэбэ.

— Элдэб хүдэлмэринүүд байшаха, — гэhэн харюу дуулдаба.

— Зүб, — гэжэ Цэпэлма Нимаевна зүбшөөнэ, — Сохом ямар хүдэлмэринүүд байшахаб, тоолоё мүнөө! Люся...

— Арад зоной ямар байхые Ленин хүсэдэг байгааб? Оюуна, — гэжэ багша саашань асууба.

— Хүхюун!

— Зүб, — гэжэ Цэпэлма Нимаевна дэмжээд: — Арад зоной элүүр энхэ, садхалан, эрдэм hургаалтай, гэхэ гү, али шинии хэлэгшэ ёhоор, хүхюун байхые Владимир Ильич хүсэдэг байгаа... — гэжэ нэмэбэ.

«Һурагшадайнь харюунууд бултадаа дүүрэн, гүнзэгы удхатай бэшэ ха юм. Багшань юундэ ходо «зүб» «гэн өөршөөнэ гээшэб» гэжэ урогто hууха даа гайхажа байhан аад, харин hүүлдэнь үхибүүдэй үнэн зүрхэнhөө харюусажа байхада, «буруу» гэжэ урмыень хухалжа шадахагүй багша байна гэжэ ойлгобоб.

Урогоо ябуулхадаа hурагшадай хүсэл эрмэлзэл, ухаан бодолые ямар шадамараар үргэжэ, урмашуулжа шадана гээшэб гэжэ hонирхон hууха зуураа, ондоо нэгэ hургуулиин 3-дахи классай урогто hуулсаhанаа ойндоо оруулбаб.

Залуухан эхэнэр багша түрэлхи хэлэнэй урогто рассказай эхи самбар дээрэ бэшээд, хэн энээниие саашань үргэлжэлүүлэн, зохёожо хэлэхэб гэжэ hурагшадhаа асуугаа hэн.

Багшын үгэhэн рассказай эхи уншажа, бодолгото болон, аблагүй hууhанай hүүлээр бүмбэгэ шэнги моро монсогор толгойтой, гал сахилhан нюдэтэй хүбүүн рассказ үргэлжэлүүлхэ hөөл дуратай янзаар гараа дээрэ үргэбэ. Тиигээд: «Нэгэтэ пионер Вася hургуулиhаа бусалгандаа түмэр харгын хажуугаар ябаба. Тиихэдээ гэнтэ хобхорхой рельс харажархиба...» гэжэ рассказай эхи уншаад, дуугай болон байд гэбэ. Саашань өөрөө үргэлжэлүүлхэ ёhотой ха юм. Багша забда үгэнэгүй. «Пионер юу харажархёоб?» гэжэ асуудал табиба, хүбүүн асуудалда балай анхаралэа табингүй, хүхюутэй боложо, нюдөө ялалзуулан: «Пионер Вася гэнтэ туулай харажархиба» гэжэ хэлээд, саашань үргэлжэлүүлхээр забдаба.

Харин багшань дурагүйлхэн, хамараа hоригод гүүлээд, хүбүүе зогсоожо, зузаан тетрадь соо бэшэhэн урогойнгоо конспект хараба. Тэрээн соонь методическа заабари доторhоо абтаhан hурагшадай зохёохо ёhотой рассказай түсэб иигэжэ бэшээтэй байгаа бшуу:

1. Һургуулиhаа бусалга.
2. Хобхорhон рельс.
3. Улаан галстук (поезд байлгаха сигнал).
4. Поезд тогтобо.

Тиин энэ түсэбэй ёhоор «хобхорhон рельс харажархиба» гэжэ оруулха ёhотой болоно ха юм. Юундэ туулай гэхэ юм. Рельс хэрэгтэй байн гэhээнь. Һурагшадай зэмэнь юуб гэхэдэ, «рельс» гэhэн үгэ хэрэглэжэ үгэнэгүйл. Тэдэнэр рельс нэгэтэшье харaагүй. Түмэр харгы hургуулиhаань зуу гаран километр холо. Тойроод ой, шугы, жалганууд, горхонууд. Туулайе тэдэнэр үбэлшье, зуншье, харадаг — мүрыень мүшхэдэг, зулзагыень тэжээдэг, эрьюулээдшье туршадаг байгаал. Тиимэhээ hурагшадай туулан тухай элдэб янзаар. hонирхолтойгоор бэшэхэ эрмэлзэлтэй байhаниинь лабтай.

Залуухан багшын үнэн зүрхэнhөө урогоо hайнаар үнгэргэхэ, методическа заабариин, түсэбэй ёhоор ябуулха хүсэлтэй байhаниинь элитэ. Тиимэhээ багша ямаршье зураг картина хэрэглэнгүй, түмэр харгы, поезд, паровоз, хүмэрилгэ, машинист тухай баадхан хөөрэжэ, hурагшадай өөhэдынь творческо ухаан бодолые уруу дараба. Мүн пионерскэ галстук рассказ соогоо оруулхыень баалан дурадхаба.

Эсэсэй эсэстэ hурагшадай рассказууд рельс шэнги сэхэ, өөhэдын бодомжолгогүй, бэе бэедээ адлинууд болобо. Бүхэли үдэр соо үргэлжэлhэндэл адли залхуутай, бэрхэтэй урок одоошье дүүрэжэ, залуу багша hанаа алдаба.

— Туулай зэмэтэй бэшэ, тэрэ барhание абарха хэрэгтэй байгаа, — гэжэ дал да удхатайгаар багшада хэлэбэб.

Багша юушье дуугараагүй бэлэй.

Һургуулиин хэшээлэй hүүлээр директорэй кабинет соо нюуса далдагүй богонихон хөөрэлдөөн болобо.

Мүнөөдэрэй hонирхолтой урогууд тухай тобшохоноор хэлээд:

— Цэпэлма Нимаевна hурагшадтаа нэгэшье зэмэрхэhэн, шангархаhан үгэ хэлэдэггүй байна, хайшан гэжэ бэеэ барина гээшэб? — гэжэ hонирхобоб.

— Тимэл хүн лэ даа, би лэ тэсэдэггүйб, гэнтэ хараahан, хашхарhан байхаш. — гэжэ нэгэ наhатайшаг эхэнэр багша дуугарба. — Юундэ тиимэ агшаб? Анханайнь табисуур тиимэ гэжэ hанагшаб. Өөрынь нюуса...

— Хүлеэсэтэй, даруу байха гээшэ табисуурай гэнэ гүбди, — гэжэ директор миhэд гэбэ. — Минии hанахада, тиимээр бэеэ хүмүүжүүлhэн, өөрыгөө hургаhан байна.

Цэпэлма Нимаевна «үгэ үсөөнтэй, өөр тухайдаа дурдаха, хөөрэхэ дурагүй багша юм» гэжэ директорэй хэлэгшэ балайшье зүб бэшэ байба. Хөөрэлдөөнэй гол удхые шууд ойлгожо, оншотой сэсэнээр дуугардаг, өөрынгөө hанал дурадхадаг, хөөрэлдөө улам гүнзэгы, хурса удхатай болгодог байба.

— Зөөлэн үгэ зөөхэй тоhон, хараал үгэ хара уhан гэжэ ойлгодогби. Тиимэhээ дундыень лэ баримталха гэжэ оролдогшоб. Тиибэшье заримдаа уурлаhан голхорhон гү, али магтаhан hаншааhан хэбэр үзүүлэгшэб. Үнгэрхэдөө нэгэ хүбүүе буланда байлгаа hэм. Өөрынгөө түлөөр дээрэhээ тии гээб. Урогтоо ходо хожомдодог байгаа. Харин хожомын ондоо арга хэрэглээ hэм. Хожомдон орожо ерэхэдэнь лэ, самбарта дуудадаг болооб. Бэлэдхэлтэй ерээшье хадаа хүрэhөөр бахардажа, харюусажа ядахадаа эшэдэг, гайхадаг байгаа. Тиигэhээр хожомдохоёо болёо юм. — гэжэ Цэпэлма багша энеэнэ.

— Үхибүүдэй ямар ааша занда дурагүйбта? — гэжэ минии hурахада, Цэпэлма Нимаевна хүмэдхөө буулган, нилээн бодолгото болод гээд:

— Залхуу, ажал хэрэгэй бүтээсэгүй ааша гаргахадань ой ухаанhаа дурагүйб, — гэжэ үсөөхэн үгөөр харюусаба.

Цэпэлма Нимаевнагай ажал хүдэлмэридөө, hурагшадтаа ямар дуратай байhан тухай директор дурдахадаа:

— Физкультурын урок өөрөө үнгэргэдэггүй, тиигэбэшье hурагшадаараа хамта ябажа, тэдэнэйнгээ хубсаhаяа тайлаха, үмдэхэдэ туhалдаг, — гэбэ.

— Өөрөө юундэ үнгэргэдэггүй юм, — гэжэ асуубаб.

— Цэпэлма Нимаевнагай зүрхэниинь муу юм. Тиимэшье хадань үргэлжэ хүдэлөөд лэ, амаралта болоходонь больницада хэбтэжэ аргалуулдаг. Өөрөө үбшэнөө урдаа баридаггүй. «Больницада хэбтэхэдээ, багша хүмби гэжэ нэгэшье хүндэ хэлэдэггүйб» — гэжэ нэгэтэ үгэ алдаа hэн, — гэбэ директор.

— Юундэ? — гэжэ гайхабаб.

— Бидэнэй ажал хүдэлмэри мэдэнгүй, ман тухай хүнүүдэй элдэбээр хэлсэхэдэ дурамни үгы юм.

— Юун гэжэ хэлсэдэг юм?

— Уур сухалда дарагдаhан нервнэ хүнүүд гэдэг.

— Теэд уур сухалгүй, хүлеэсэтэй, даруу зантай хүн гэжэ тан тухайл хөөрэлдэжэ байна бэшэ аалди?

— Хүнүүдэй иигэжэ хэлэхэдэ дураа гутадагби, — гэжэ багша намда үнөөхил намдуу зангаараа харюусаба. — Минии ямар даруу түни зантай тухай гансал врач мэдэхэ. «Ходол досоогоо бугшажа, түни дуугай ябанхаар, хашхаржархёо hаа дээрэ» — гэжэ хэлээ hэн.

— Таанар, эхин классай багшанар, учительска орохо юундэ дурагүйбта? — гэжэ адаглаhанаа лаблаха hанаатай асуубаб.

— Үхибүүдээрээ орожо багтахагүйбди, — гээд Цэпэлма багша урдаhаамни сэхэ хараба.

Энэ харюугайнь удхые ойлгоод, саашань олон табан асуудал hурахаа түбэгшөөн, түгэсхэл дээрээ багшые магтаха hанаатай:

— Урогтотной hууха яhала hонирхооб. Ойлгоогүй юумэеэ ойлгооб. Һурагшадтнай нэгэ хүндэл адли журамтай, hүбэлгэн бэрхэнүүд, бултадаа адлиханууд байна, — гэбэб.

— Та ара талаhаань, нюрганhаань хараат... — гэжэ багша болгоомжотойгоор hануулба.

Тинхэдэнь баhал аблагүй байха баатай болоо hэм.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

hАЙНДЭРЭЙ ЯАРМАГ ДЭЭРЭ

Байгша оной октябриин 28-hаа ноябриин 5 болотор Улаан-Үдэ хотын дэлгүүр дээрэ hайндэрэй урда тээхи яармаг нээгдэбэ. «Алтан намарай» энэ яармагта республикымнай аймаг бүхэнэй ажахынууд хабаадалсажа, тарган малай мяха хотын ажалшадта наймаалжа эхилбэ.

— Манай аймагай бүхы ажахынууд яармагай нээгдэhэн түрүүшын үдэр городой ажалшадта тарган мяха наймаалжа эхилбэ гээшэбди.

Совхознай мянгаад килограмм хониной, үхэрэй, адуунай мяха асарhан байна, — гэжэ Загарайн аймагай «Дружба» совхозой директор А. Б. Цыдендоржиев хөөрэнэ.

Эдэнэрэй тээ саанахананъ тус аймагай XXI партсъездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай. Онохойн, Тайлсын, Эрхирэгэй совхозуудай хүдэлмэришэд буунхай, наймаанда асарhан мяхаяа сабшажа, шэгнэжэ тухатай сүлөөгүйнүүд.

— Жэл бүри, hайндэрэй урда тээ «алтан намарай» хэшэг асаржа, хотынгоо ажалшадые урмашуулдаг хүдөөгэйнгөө тарияашад, малшадта аргагүй баяртай байдагбди. Харыт даа, түрүүшын үдэр яармагта хабаадалсажа байгаа Загарайн аймагай ажалша бэрхэ малшадай асарhан мяхан яагаа тарган, өөхэ, арьбантай гээшэб! — гэжэ мүнөө пенсидэ гараhан Белозеров омогорхоно.

— Зүб лэ хэлэнэ даа. Нээрээшье үглөөнэй асарагдаhан ажахынуудай мяхан бултадаа тарган гэжэ манай лаборатори тодоруулаад байнхай, — гээд дэлгүүртэ асарагдаhан мяха шалгадаг станциие даагша Е. М. Корбец урма баяртайгаар мэдээсэнэ.

Улаан-Үдэ хотын худалдаа наймаанай эмхинүүд хүдөөhөө ерэhэн тарлашад, малшадта харюугай наймаа дэлгэжэ, тэдэнэртээ шухала хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые эртэ үглөөнhөө эхилжэ наймаанда гаргаhан байна. Тэдэнэйнь дунда гоё hайхан үнгөөрөө hолонготон харагдажа байдаг хибэсүүд, электро-гүсэ, дулаан хубсаhан, малгай, гутал гэхэ мэтэ элбэгээр асарагдаа.

— Эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа ябаhан хүдөөгэйнгөө ажалшадта наймаалагдахаар түхеэрэгдэhэн эд бараагаа, эдеэ хоолойнгоо зүйлнүүдые шадаал hаа hайнаар дурадхажа, хүндэмүүшэ ёhоор угтахын зорилгоор эртэ үглөөнhөө бэлэдхэжэ байнхайбди, — гэжэ хорин хоёрдохи магазинай наймаалагша О. П. Максимова хөөрөө hэн.

Яармагай түрүүшын үдэрнүүдhээ республикын аймагуудай ажахынууд ээлжээгээр дэлгүүртэ ерэжэ, мяхаяа наймаалха юм. Жэшээнь, мүнөөдэр Бэшүүрэй аймагай ажахынууд дэлгүүртэ ерэхэ. Саада үдэрнүүдтэнь Зэдын, Кабанскын, Хэжэнгын, Баргажанай, Яруунын, Захааминай, Хурамхаанай, Прибайкалиин, Түнхэнэй, Хориин, Мухар-Шэбэрэй Сэлэнгын, Хяагтын болон Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагуудай ажахынууд ерэхээр хараалагданхай.

Энээнhээ гадна Улаан-Үдын томо предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ шефтээ абаhан зарим ажахынууд заводойнь столово соо сэхэ ерэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые наймаалха байна. Яармаг үглөөнэй 8 часhаа 7 час болотор үргэлжэлхэ.

Агуу Октябриин hайндэрэй урда тээхэнэ Улаан-Үдын дэлгүүр дээрэ иимэ яармагай нээгдэхэеэ байхада, бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ ехэ хүдэлмэри хэхын тула дэлгүүрэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд эртээнhээ бэлдэжэ, hахы hалаг оролдоно.

Нигээд лэ аймагуудай ажахы бүхэнhөө автомашинанууд hубарин ерэжэ, хүн зоной эрилтэ хангаха арюун hайхан уялгаяа хүдөөгэй ажалшад дүргэхэнь ха юм. Зүб даа, хото хүдөө хоёрой хоорондо мүнөө илгаа бага болонхой.

Хэдэн үдэрэй урда тээ Хэжэнгын аймагhаа игэжэ хонходоо hэн:

— Эгээл тарган, эгээл зузаан гадартай малнуудаа үүсэлжэ, Үдын адагай эрьедэ оршодог хотынгоо ажалшадта абаашаха гэжэ байнабди. Бидэнэр хэдэн машина мяха Улаан-Үдэ асархабди.

...Жэлhээ жэлдэ үнгэргэгдэдэг заншалта яармаг эхилжэ, дэлгүүр дээрэ шууяатай болонхой.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой наймаанда асарhан мяхан. 2. Улаан-Үдэ хотын эдеэ хоол наймаалагшад.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮХИБҮҮДТЭ—БЭЛЭГ

Аймагай түб Закаменск хотодо хүүгэдэй хүгжэмэй hургуули бии юм. hаяхан энэ hургуулиин эдир шабинарай ажабайдалда мартагдашагүй баяр болобо. Ушарынь юуб гэбэл, энэ хотодо ажаhуудаг пенсионер Константин Федорович Советов хүгжэмэй hургуулиин коллективтэ «Красный Октябрь» гэжэ пианино бэлэглэбэ.

— Энэ ушарые манай hургуулиин багшанар, hурагшад тон ехэ баяртайгаар угтаа. Тэдэнэр Константин Федорович Советовэй гэр бүлынхидтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, эрхим hайнаар hурахабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлээ,—гээд городой хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулиин директор С. Хоменко хөөрэбэ.

Манай корр.

АСТРАХАНИИН АРТИСТНАР—ЯРУУНАДА

Алар холын Астрахань хотын гүрэнэй филармониин «хаанашье дуулалдан ябанабди!» («Всюду с песней») гэhэн эстрадна ансамбль Яруунын аймагта айлшалжа ерэнхэй. Тус ансамбль Улаан-Үдын предприятинуудай хүдэлмэришэдтэй уулзажа, тэрэшэлэн хүдөө нютагуудай тарлашадта, БАМ-ай барилгашадта ошожо концерт наадажа харуулжа, бултанай hайшаалда, халуун баясхаланда хүртэhэн байха юм.

Яруунада ерэhэн Астраханиин артистнар октябриин 24-дэ аймагай түбэй соёлой ордон соо түрүүшынгээ концерт табиба. Ужам ехэ зал соо дүүрэн суглаhан хүнүүд ород арадай урданай ба совет үеын дуунуудые, мүн бүхы дэлхэйн оронуудтахи цыгануудай hонирхолтой дуунуудые гүйсэдхэхэдэнь, бахархан шагнаhан байна. Тэрэшэлэн кинофильмнүүдhээ абтаhан шэнэ дуунууд, циркын искусствын талаар бэрхэ шадабаритай А. Котельевский гэгшын элдэб туршалга, фокус олоной hонирхолые татаа. Гадна А. Абакумовагай гүйсэдхэhэн кубын эстрадна ба румын цыгануудай хатарнууд харагшадта ехэтэ hайшаагдаба. Дуушан Н. Сапрыкина солгёон hайхан хоолойгоороо бүгэдые гайхуулаа. Дуу, хатарнуудай хүгжэм гүйсэдхэhэн инструментальна ансамблиин хүгжэмшэдэй бэрхэ шадабарине тэмдэглэлтэй. Концертын забhарта уншагдаhан элдэб шог ёгто зохёолнууд, фельетонууд хүхюун энеэдэ, зугаа дэлгэнэ. Юрэдөө, холын артистнарай концерт харагшадта ехэл hайшаагдаба.

Эстрадна ансамбль октябрь hара дүүрэтэр Тулдун, Исэнгэ, Гүндэ, Үльдэргэ, Комсомольско, Эгэтын адаг, Мужыха тосхон нютагуудай ажалшадта айлшалха юм.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

УНШАГШ... hонирхохо... байхат

ШЭДИТЭ-ОГОРОД...

ВЛАДИМИРСКА област... Рюминское тосхондо ажа... даг Н. И. Хританьков харт... ха малтахаяа огород р... оробо. Малтан гэхэдэнь, ... бар горшоог гаража ер... XVI зуун жэлэй хоёрдох... хадта — XVII зуун ... эхеэр Русьта хэрэглэг... байhан 600 гаран хаш... мүнгэн тэрээн соонь ба... Эдэнь бишыхан шэгшүү... тухай хэмжээнтэй, гонзой ... hэн тухэлтэй нимсэхэн ... түмэр болоно. Илалта түй... hан Георгий — нэгэ талада... нүгөө таладанъ «I мүнгэ... hэн бэшэг бии. Эдэнэй ... хи хубинь Иван Грозный ... шэрээдэ hууха үедэ хабаа...

Мүнөөнэй Александров ... хадаа Александровай урд... hуурин болоно. 1564 он... хойшо тэрэ удаан саг ... Иван IV гэгшын байра байс... юм. Магад, хаанай ордон ... дар байдаг хүнүүдhээ ... хашарhа мүнгэн нюугд... шье байхадаа болоо. Эдэ ... гэдэ Владимиро-Суздал... музей-заповедник нютагай ... лиалда дамжуулагдан ... Польшын—Швециин ... шэ сэрэгүүдэй хизаар ... зэрлиг муухайгаар добто... тоножо, дээрмэдэжэ бай... үеэр — XVII зуун ... эхеэр энэнь газарта була... hан байгаа ха гэжэ тус ... зейн нютагай филиалай хүд... мэрилэгшэд баггаамжала...

АМИТАНАЙ АЙМАГ... ХАМГААЛХА ХЭМЖЭЭНҮҮД

ЭФИОПИИН амита... аймаг элдэб янза, угаа ... юм. 60 гаран түрэлэй ... томо амитад — заанууд, ... рогууд, арсалангууд, леоп... нууд, hармагшад, шонын... зэрлиг элжэгэнүүд орон... тор амидарна. Эдэнэй зарим... ниинь. жэшээлхэдэ, ... кильска ямаад Эфиопиhоо ... доо тээ үгы юм.

Хэзээ нэгэтэ энэ орон ... лиг ан амитанай арhа ... дада худалдажа, айхабт... ехэ ашаг олзо абадаг ... Дэлхэйн хоёрдохи дайнай ... тээ жэл бүри леопард... мянга гаран арhа, мүн эдэ ... нээн арсаланай арhа ... тээшэнь худалдадаг бай... Гол түлэб Баруун Европ... США-hаа ерэhэн ангуу... баян олзо омогтой Эфи... hоо бусадаг бэлэй. Энэ ... ниие «ангуушадай диваа... гэжэ нэрлэдэг hэн.

Гэбэшье хиналта тогтоо... гүй байhан ушар Эфиоп... амитанай аймагые хорооhо... хиhон байгаа. Хоморой ш... зарим зэрлиг ан амитад ... болгогдохо түйлдаа ...юм.

Мүнөө үедэ эдэ хоморой ... хаг ан амитадые сахин ... гаалха хэмжээнүүд аб... бэелүүлэгдэжэ байна. А... мүрэнэй нугадахи ороной ... ехэ национальна парк ажал... тайгаар хүгжэжэ байна. Ш... Каффа, Бегемдер, Симен, В... ло ба бусад провинцину... заповеднигүүдые эмхидхэ... болгохоор хараалагдан... Ерээдүйдэ эдэ заповедни... жэл бүхэндэ элдэб орону... олон мянгаад туристну... дура татаха байха гээд ... лэгдэнэ.

ЗАГАhАД БА ЭЛЕКТРОСТАНЦ...

ВИСЛЭ мүрэнэй эрье... дархи ууралаар хүдэлдэг ... зеницэ» гэжэ электростанц... да дүтэхэнэ загаhашадта ... лэй үедэ мантан томо ... сурхай, зэбсэг тудалдаа ... лонхой. Ушарынь юуб ... дэ, энэ станциин уhые ... аргаар хүргэхэ түхеэрэлгэ ... дэлгэгдэнэ. Тиин хаг... уhан мүрэнэй уhые хододоо ... хүү бүлеэн байлгадаг ... Энэнь Вислэ мүрэнэй уhан ... амидардаг элдэб амито... загаhадай хүгжэлтэдэ ... нүлөөлдэг байна гээд Р... хи уhанай ажахын инст... хэhэн шэнжэлгэнүүд ... лэн гэршэлбэ. Тиигэжэ ... жүрэндэ загаhад улам ... болоо. Биологическа ... риинь хазагайруулагын ... уhанай температурые ... байлгаха тухай эрдэмтэд ... дожжолжо байнхай.

(ТАСС)

Редакторай орлог...
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефо...

г. Улан-Удэ, ул. Ле... Телефоны: редактор — ... 2-54-54, приёмная — 2-5... зам. редактора — 2-68-... зам. редактора — 2-62-... отв. секретаря — 2-50-... секретариат — 2-66-76, ... делы: партийной жизни — ... 2-60-91, сельского хозя... ва — 2-64-36, 2-63-86, ... паганды и агитации—2-5... промышленности и стро... тельства — 2-61-35, ... ского строительства и быта — ... 2-69-58, культуры и шко... 2-60-21, писем и сельк... 2-67-81, информации ... 2-34-05, общественн... ёмная — 2-56-62, машин... бюро — 2-57-63, коррес... ская — 2-35-95, фотола... тория — 2-33-61.

ТЕЛЕФОН, ТЕЛЕГРАФ, РАДИО. ХИЛЫН СААНАhАА

БЕРЛИН

КОНГРЕСС ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин долоодохи конгресс эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаhан бүхэдэлхэйн конгрессэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр МДФЖ-гэй бэелүүлхэ ажал ябуулгын асуудалнуудые конгресс зүбшэн хэлсэhэн байгаа.

1980 он болотор МДФЖ-гэй хэхэ хүдэлмэриин түсэбые зүбшэн хэлсэлгэдэ конгрессэй 500 гаран делегат хабаадаhан байна. Тэрэнэй бүридэлдэородог 106 ороной эхэнэрнүүдэй эмхинүүдтэй хамта МДФЖ бүхэдэлхэйн конгрессэй шиидхэбэринүүдые, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлэй тоосоогоор ООН-ой Мехикэдэ болоhон бүхэдэлхэйн конференциин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ ёhотой.

Хельсинкидэ болоhон конгрессhээ хойшо МДФЖ-гэй ажал ябуулга тухай тоосоото элидхэлые конгресс баталаа. Бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдэй тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байлгын мэдүүлгэ, Палестинын арадай үндэhэн эрхэнүүдэй түлөө палестин эхэнэрнүүдэй тэмсэлые дэмжэhэн тогтоол, фашис хунтада эсэргүүгээр Чилиин арадай хэhэн тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhан тухай тогтоол баталагдан абтаба.

МДФЖ-гэй хүтэлбэрилхы зургаануудые конгресс hунгаа. Ф. Браун (Австрали)—МДФЖ-гэй президентээр, Ф. Эдельман (Аргентинэ), МДФЖ-гэй генеральна секретаряар hунгагдаа.

В. Николаева-Терешкова (СССР), Ф. Беттахар (Алжир), И. Тиле (ГДР), Ж. Торе (Франци), А. Асаф Али (Инди), Ф. Кусида (Япон), В. Эспин де Кастро (Куба) гэгшэд МДФЖ-гэй вице-президентнүүдээр hунгагдаба.

Уласхоорондын эхэнэрнүүдэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ хэдэ хэдэн ажал ябуулагшад, эдэнэй дунда О. Альенде, Г. Фучикова, Д. Ибаррури—МДФЖ-гэй хүндэтэ вице-президентнүүдээр hунгагдаба.

СОВЕТ ЭРДЭМ, НАУКЫН ТОЛОТОМО ИЛАЛТА

Планетэнүүд хоорондын «Венера-9», «Венера-10» гэжэ автомат станцинуудай туhаламжаар замбуулинай дайдада хэгдэhэн совет туршалгын амжалтанууд тухай бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр шэнжэлэн тайлбарилна.

ВАРШАВА. «Совет эрдэм, техникэ замбуулинай дайда шэнжэлэлгын түүхэдэ үшөө нэгэ гайхамшаг хуудаhа бэшэбэ, — гэжэ «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ. — Хэмэл ододой туhаламжаар Советскэ Союз Үүрэй солбониие, тэрэнэй оршон тойронхиие түрүүлэн үргэнөөр шэнжэлжэ эхилбэ». Эрдэм, техникын элитэ ехэ шэнэ амжалтаяа совет хүнүүд КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулна.

ПРАГА. «Венера» гэжэ автомат станциин туhаламжаар Советскэ Союзай хэhэн туршалга гансал энэ планетые шэнжэлхэ программада бэшэ, харин замбуулинай бүхы шэнжэлэлгэнүүдые хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ алхам болоно гээд «Руде право» газетэ бэшэнэ.

СОФИ. «Космонавтикын түүхэдэ нээгдэhэн шэнэ алдарта хуудаhан», «Совет эрдэм, техникын асари ехэ илалта», «Гайхамшаг түйлалта» — гэhэн гаршагууд доро Болгариин газетэнүүд Москвада байдаг корреспондентнүүдэйнгээ статьянуудые толилбо.

ГАВАНА. «Планетэнүүд хоорондын автомат станцинуудые Үүрэй солбониие тойрон ниидэлгын замда гаргалга, буулгын аппарадуудые тэрэнэй нюруу дээрэ дорьбоогүй зөөлэхэнөөр буулгалга айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг болоно», — гэжэ «Хувентуд ребельде» газетэ мэдээсэнэ.

ПАРИЖ. «Үүрэй солбониие шэнжэлхэ талаар совет эрдэмтэд ехэ амжалта туйлаба», — гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. 1975 он хадаа «Үүрэй солбоной жэл» боложо, Наранай аймагые хүнэй шэнжэлэлгын түүхэдэ орохо юм гэжэ Франс Пресс агентство дамжуулна.

РИМ. «Совет космонавтика элитэ ехэ шэнэ амжалтануудые туйлаа», — гэжэ «Джорно» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

СОФИ

Луис Альберто КОРВАЛАН наhа бараба

ТАСС

Чилиин коммунис залуушуулай ЦК-гай гэшүүн, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланай хүбүүн Луис Альберто Корвалан зүрхэнэй үбшэнhөө боложо, октябриин 26-да Софида наhа бараба.

Чилиин коммунис залуушуул гэдэг эмхиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, коммунист Луис Альберто Корвалан фашис урбалтын hүүлхэнээр хархис хүсэнүүдтэ баригдажа, зэрлиг муухайгаар хэhээгдээд, Чакабуко гэдэг концлагерьта хаагдаhан байгаа. Зүгөөр тэндэшье байха үедөө тэрэ тэмсэлээ үргэлжэлүүлэн, фашис шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта Чилиин патриодуудые хашаhан харшалhан, зобооhон туляаhан тухайнь бүхы дэлхэйдэ хөөрэhэн бэшэг нюусаар газаашань гаргажа, бүхы дэлхэйдэ элирүүлээ hэн.

Уласхоорондын олониитын баалалтаар Луис Корваланай хүбүүн сүлөөдэ гаргагдаhан юм. Сүлөөдэ гараад байхадаа тэрэ хунтын диктатурада эсэргүүгээр арад зонойнгоо хэhэн тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр шунан ороhон байна. Тэрэ Москвада, Прагада, Варнада, Гаванада, Мехикэдэ ба бусад арбаад хотонуудта болоhон hаналаа нэгэдэлгын митингнүүд дээрэ үгэ хэлэжэ, фашизмын бодото нюурые элирүүлhэн байгаа.

Луисай хүбүүн Луис арад зондоо, Чилиин Коммунис партиин хэрэгтэ ходоодоо үнэн сэхэ байгаа. Хунта тэрэнэй бэе муудхаабашье, хүсэл зоригыень мохоожо, Чилиин арадай зол жаргалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлдэнь тойбо татажа шадаагүй.

БЕРЛИН

МДФЖ-гэй 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ТАСС

Дэлхэйн 103 ороной эхэнэрнүүдэй 120 национальна эмхиие нэгэдүүлдэг Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци 30 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ.

Энэ гайхамшагта hайндэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан Берлиндэ боложо, МДФЖ-гэй генеральна секретарь Фанни Эдельман үгэ хэлээ. Эб найрамдалай, уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулхын түлөө, эхэнэрнүүдэй социальна адли тэгшэ эрхын түлөө тэмсэлдэ МДФЖ ехэ хубитаяа оруулна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Р. Чандра суглаагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Фредерик Жолио-Кюригай нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» Ф. Эдельманда барюулаа. Эб найрамдалай, шахардуу байдал hуларуулхын түлөө тэмсэлдэ элитэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет энэ үндэр дээдын шагналаар МДФЖ-е шагнаба.

МДФЖ-гэй вице-президент Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Николаева-Терешкова энэ үндэр хайра шагналайнь түлөө МДФЖ-дэ ородог бүхы эмхинүүдэй үмэнэhөө Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведтэ баяр баясхалан хүргэбэ. Империализмда, колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай эхэнэрнүүдэй национальна бэеэ даалhан байдалай, социальна адли тэгшэ эрхын түлөө МДФЖ саашадаашье амжалтатайгаар тэмсэхэ гээд этигэн найдажа байhанаа тэрэ мэдүүлээ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь А. Норден ба ГДР-эй партийна, гүрэнэй, бусад ажал ябуулагшад, мүн Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагданхай бүхэдэлхэйн конгрессэй олон делегадууд баярай суглаанда хабаадаhан 3 мянган хүнэй дунда байлсаба.

ЛИССАБОН

РЕВОЛЮЦИИН ТУЙЛАЛТАНУУДЫЕ ХАМГААЛХА

ТАСС

Португалиин революциин туйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэ зорюулагдаhан арадай манифестаци октябриин 23-най үдэшэ Лиссабондо болобо. Демократическа эмхинүүдэй ба хүдэлмэришэдэй комиссинуудай уряалаар хэдэн арбаад мянган Лиссабоной болон ниислэл хотын оршондохи хотонуудай ажалшад үйлсэдэ гаража, Португалиин революциин туйлалтануудые усадхаха зорилгоор хархис хараа үзэлтэнй таhалгаряагүй ябуулжа байгаа харата хэрэгүүдые эрид буруушаажа байhанаа мэдүүлээ.

Жагсаалда хабаадагшад «Арадай засагай органууд мандаха болтогой!», «Эбээ нэгэдэhэн хүдэлмэришэд, тариашад, солдадууд ба матросууд илахал!», «Арад зон фашизмын замые хааха!» гэhэн уряануудые абажа ябаба.

Засагай органуудhаа зүүнэй үзэл баримталагшадые усадхаха ябадалые болюулха, үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэришэдэй хиналтые шангадхаха, аграрна реформые дары түгэсхэжэ, тариашадта газарыень дамжуулан үгэхэ тухай эрилтэнүүдые жагсаалда хабаадагшад табиhан байна.

Түрүү үзэл баримталдаг сэрэгэйхидые Революционно советтэнь бусааха тухай эрилтэ жагсаалда хабаадагшадай табиhан ушар тон шухала удха шанартай.

ВАШИНГТОН

АРЕ-гэй президент США-да ерэбэ

ТАСС

Египедэй президент А. Садат албанай хэрэгээр США-да ерэбэ. Тэрэ президент Дж. Фордтой, американ бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые хэхэ байна.

Болохоёо байгаа хөөрэлдөөнүүдэй ямар удхатай байха тухай хэблэлдэ мэдээсэгдээгүйшье hаань, политическэ, экономическа ба сэрэгэй асуудалнуудта хоёр тала хөөрэлдөөнүүдэй үедэ гол анхаралаа хандуулха байха гээд американ хэблэл тэмдэглэнэ.

А. Садат Эй-Би-Си гэдэг американ телевизионно компаниин корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые худалдахыень Дж. Фордые, конгрессые гуйха hанаатайб гэжэ баталба. Америкын президенттэй энэ темээр Зальцбургда хөөрэлдэhэн байгааб. «Зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ элдэб янзын болгохо шухала» гэжэ Египедэй президент мэдүүлээ.

Египедтэй экономическа харилсаа тогтоохо тухай асуудалые Холбоото Штадууд хаража үзэхэ хүсэлэнтэй юм гээд гүрэнэй секретарь Г. Киссинджерэй мэдүүлгые газетэнүүд толилно.

БЕЙРУТ

Хёмороо зүришэлдөөн үргэлжэлhөөр

ТАСС

Ливанай ниислэл хотын олон районуудаар хёмороо зүришэлдөөнүүд үргэлжэлhөөр. Ехэ буугай абяан замханагүй. Хойто Ливанай Захле, Эд-Дамур хотонуудта илангаяа түгшүүрилтэй байhаар. Октябриин 26-да ниислэл хотодо 50 гаран хүн алуулаа, хэдэн арбаад хүн шархатуулагдаа гээд хэблэл мэдээсэнэ.

ДАМАСК

Палестинын революциие дэмжэнэ

ТАСС

Палестинын революцида туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ араб фронтын генеральна секретариадай сесси эндэ боложо байна. Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин генеральна секретариин орлогшо Абдалла Аль-Ахмар амаршалгын үгэ хэлээ. Ниитэ араб арадай конгресс зарлаха үүсхэлтэйгээр тус сессидэ хабаадагшадай хандахыень тэрэ уряалhан байна. Араб үндэhэ яhатанай гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула бүхы Араб оронуудай политическа партинууд, профсоюзай ба ниитын эмхинүүд энээндэ хабаадаха зэргэтэй.

Палестинын революцида туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ араб фронтын генеральна секретарь, Ливанай түрүү үзэлтэй социалис партиин түрүүлэгшэ Камаль Джумблат үгэ хэлэхэдээ, Палестинын араб арадай үнэн зүб эрилтэнүүдые болохо руунь шиидхэхые хараалhан Дутын Зүүн зүгэй байдалые гуримшуулха зам хараалхыень уряалба.

Ливандахи байдалые улам түгшүүрилтэй, шахардуу шанга болгохоор hэдэдэг империалис ба Израилиин тала баридаг хүсэнүүдые К. Джумблат буруушааба.

СТОКГОЛЬМ

Уласхоорондын кооперативна нэгэдэлэй ЦК-гай заседани

ТАСС

Дэлхэйн 63 ороной кооперативна 160 эмхиин 320 миллионhоо үлүү гэшүүдые нэгэдүүлдэг Уласхоорондын кооперативна нэгэдэлэй (МКА) Центральна Комитедэй заседани октябриин 23-hаа 25 болотор эндэ үнгэргэгдөө. Центросоюзай правлениин түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. И. Супотницкий түрүүтэй делегаци Советскэ Союзые түлөөлhэн байна.

Элшэ хүсэнэй гол шухала асуудалнууд, залуушуулай дунда хүдэлмэри ябуулгын асуудалнууд заседаниин зүблэхэ зүйлдэ гол hуури эзэлhэн байна.

Уласхоорондын кооперативна нэгэдэл тогтоол баталан абаба. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ, арадуудай ажабайдалhаа дайн байлдаа саралгада нүлөөлхэ политика бэелүүлгэдэ кооперативна эмхинүүд ехэ туhа хүргэхэ ёhотой гээд энээн дотор хэлэгдэнэ.

ТОБШОХОНООР

✦ ШАТАР. Эхэнэрнүүдэй дунда дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа наадanай гурбадахи уулзалга болобо. Мүнөө дэлхэйн чемпион Нона Гаприндашвили 2 очкотой болонхой, түрүүлжэ эхилбэ. Нана Александрия нэгэ очкотой.

✦ ЭХЭНЭР шатаршадай дунда СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн наадanда Людмила Белавенец 14-hөө арбан очкотой түрүүлжэ ябана.

✦ АЛЕХИНОЙ дурасхаалай шанда хүртэхын түлөө эхилhэн уласхоорондын ээлжээтэ наадanай арбадахи уулзалгын удаа Белявский хойшолуулагдаhан партинуудаа үргэлжэлүүлhэн байгаа. Тиихэдээ Корчной, Бирн гэгшэдые шүүжэ гарахадаа, 6,5 очкотой болоhон. Мүн хойшолуулагдаhан нэгэ наадатай түрүүлжэ эхилбэ. Мүн Геллер 6,5 очкотой, нэгэ наадагдаагүй партитай. Петросян, Спасский, Ваганян гэгшэд 6,5 очкотой болоhон байна. Залуу гроссмейстер Ваганян Америкын гроссмейстер Бирнтэй наадахадаа, холын хараатай ябадалнуудые хэhэн байгаа. Түгэсхэлдөө бэрсынь урда тээхи хүбүү абахадань, Бирн 37-дохи ябадал дээрэ шүүгдээб гэхэ баатай болоо.

✦ ВЕЛОСПОРТ. «Социалистическая индустрия» газетын шанда хүртэхын түлөө олон үдэрэй туршада үнгэргэгдэhэн бүхэсоюзна урилдаанда хабаадалсагшад амаралтын үдэр Фергана — Андижан гэhэн 177 километрэй зай гаталба. Тарту хотын Ааво Пиккуус гэгшэ зайгаа гурбан час 51 минута 20 секунда соо гаталжа, бусадhаа түрүүлэн фиништэ хүрэжэ ерэнэ. Киевэй Николай Меркотан, Душанбе хотын Сеид Гусейнов гэгшэд удаадахи hууринуудые эзэлээ.

Киргизи, Таджикистан, Узбекистанай харгыгаар үнгэргэгдэhэн урилдаанай 1034 километр зай гаталагдаба. Өөр хоорондын дундаhаа Пиккуус түрүүлжэ ябана. Харин командануудай соохоо «Динамо», Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, «Спартагай» спортсменүүд эрхимлэнэ.

✦ ВОЛЕЙБОЛ. Югославиин ниислэл — Белград хотодо Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн наадanда СССР-эй эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал командадал адли эрэшүүлэй команда шалгаржа, алтан медальнуудта хүртэбэ. Эдэнэр hүүлшынгээ наадanда Чехословакиин командые 3:0 тоотойгоор шүүhэн байна.

✦ ХОККЕЙ. Ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн ээлжээтэ наадanда 8 команда хабаадалсаhан байна. Москвагай «Динамо» Ленинградай СКА командые 5:3 (1:2, 3:1, 1:0) тоотойгоор шүүhэн байна. Харин мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ ябаhан нүгөөдэ хоёр — «Спартак» Ригын «Динамодо» 4:6, ЦСКА-гай хоккеистнүүд «Торпедо» командада 2:3 тоотойгоор шүүгдэhэн байба. Воскресенскын «Химик» «Крылья Советов» командада 1:7 (0:4, 1:1, 0:2) тоотойгоор шүүгдэбэ. Арба наймадахи наадanай удаа Москвагай «Динамо» 25 очкотой түрүүлжэ ябана. «Спартак» — 23, ЦСКА 20 очкотой болонхой.

✦ ФИГУРНА hолжоролгоор Эдмонтон хотодо эхилhэн уласхоорондын мүрысөөндэ Москвагай Наталья Линичук Геннадий Карпоносов хоёр түрүүшын hууринуудые эзэлбэ. Канадын, Италиин спортсменүүд хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые эзэлhэн байна.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Ленинэй зааhан замаар» — түрүү бэшэг. «Хүүргэ баригшад» гэhэн Ю. Степановай репортаж. Республикын «Хүндэлэлэй самбар». ТАСС-ай hүүлшын мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда. Г. Клепиков. «Хатуу абаризан», статья. «Тэжээлэй баазын арга боломжо дүүрэнээр ашаглаха» гэhэн В. Голубенкын статья. «Совет орон: шэнэ hонин»—тобшо мэдээсэлнүүд. «Россин амжалтата алхамууд» — РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл. Фото-зурагуудтай «hайндэрэй урда тээхи яармаг» гэhэн К. Степановай материал.

Гурбадахи хуудаhанда. К. Маланов. «Сибириин уурхайнуудай гүн соо», статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Элүүрые хамгаалха комплекс» — Н. Ефимовэй статья. Нютаг нютагай hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Илалтын сезон эхилээ». Телевизионно баримтата фильм. 11.20 —«Мартагдашагүй дуунууд» (үнгэтэ). 11.45 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 12.15 — Гимнастикаар дэлхэйн кубок абахын түлөө. Эхэнэрнүүд. Англиhаа дамжуулга (үнгэтэ). 12.50 — 13.00 — Забhарлалга. 13.00 — Үхибүүдтэ фильмүүд. «Слон и верёвочка» — уран hайханай фильм. 13.45 — М. Шолохов. «Доной рассказуud». Түбэй телевидениин ба Бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 15.05 — «Пятеро из Ферганы» — уран hайханай фильм. 16.20 — «Баатаршалга» — телевизионно альманах. 16.50 — «Баяртай hайн ябагты». Комсомолой мүндэлhэн үдэртэ зорюулагдана. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00—«Съездhээ съезд хүрэтэр». «Шинии туйлалтанууд, табан жэл» (буряадаар дамжуулга). 19.35 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 19.45 — «Пятеро из Ферганы» — уран hайханай фильм. 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Хүгжэмтэ эстафетэ. «Нүхэр дуун» — телевизор харагшадай захилаар концерт. 21.50 — 22.00 — Забhарлалга. 22.00 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 22.20 — «Баяртай hайн ябагты» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — 19.10 — Забhарлалга. 19.10 — «Бидэнэр БАМ бариннабди».

Улаан-Үдэ. 19.35 — Телевизионно hонин. 19.55 — Киноочерк. 20.05 — «Факел». Комсомолой мүндэлhэн үдэртэ зорюулагдана.

☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-00699. Заказ № 01...